

NOVA & VETERA

ČÍSLO PÁTÉ. V ČERVENCI LÉTA PÁNĚ MCMXIII.

OBSAH:

PIA PP. X. MOTUPROPRIO O ZASVĚCENÝCH SVÁTCÍCH. — JOHANNA
TERMIER-BOUSSAC: LEON BLOY MEZI BÁSNÍKY. — RACHILDE: ŠKOLA
MLČENÍ. — PŘEDPOVĚĎ OPATA LEHNICKÉHO O MARCE BRANIBOR-
SKÉ. — PŘEDPOVĚĎ JISTÉHO BRATRA FRANTIŠKÁNA O OSUDECH
EVROPY. — J. B. D'AUREVILLY: ABAILARD A HELOISA. — MARC STÉ-
PHANE: ZNOVUVTĚLENÁ. — V. STOKLAS V PAPRSCÍCH VĚČNOSTI.

RACHILDE:
ŠKOLA MLČENÍ

ŠKOLA MLČENÍ
RACHILDE

(„Paris-Journal“, 17. Mars 1912.)

ŠKOLA MLČENÍ

„Nechci již choditi do školy, protože se v ní tropí mnoho hluku. Mám strach, by moje srdce jej neuslyšelo.“

Touto světelnou větou Leon Bloy končí svou údivnou studii o *Melanii, pasačce La Saletteské*, a ráda bych zadržela kosu Času na ciferníku Života, v hodinu, kdy tato skrytá žena napsala tyto řádky, v nichž jest snad nejvyšší naučení, jakého možno dáti lidem zlé vůle.

Škola! Školy!.... Všechn hluk, jenž se s nimi tropí, směřuje k tomu, aby se zakoupilo právo střední cesty nevědomosti, právo věděti, že nemůžeme vyjít ze svých temnot vnitřních, a že jsou dle všeho temnoty zevnější ještě děsnější.

Nic se nebojte. Nedotknu se zde palčivé otázky, náboženské pochodně, neboť nemám

rukou dosti čistých. Po Leonu Bloy dovoluju si toliko uvéstí světici, neobyčejnou bytost, která žila, snila, transponovala román *Lásky*, a ráda věřím, že jí byl diktován rozkoší v pravdě nadlidskou, rozkoší odříkání se všeho, co není absolutno, všeho, co nepředstavuje věčnost, nekonečnou krásu věčnosti. Nuže, jen Boha bylo dosti k tomu, by ji naplnil... *Melanie*, zázračná pasačka, vypravuje dlouhé mučednictví svého osamotnělého dětství, zkrušeného až k vegetování pod deštěm, větrem, sněhem, sluncem, hvězdami, svého žalostného dětství opuštěného, bez matky, protože její matka spílala jí *Divošek*, *Vlčic*, *Samotářek*, a nedovolovala jí ani vystoupiti na lavičku, by se pokusila obejmouti ji. Leon Bloy nemyslí ani trochu (a netřeba mu to říkati!) na nesmírný, na velice nákažlivý soucit, který by se vybavil z této historie ubohé mučednice, kdybychom s ní strhli jakoukoliv možnost zázraku a kdybychom ji snížili k prostému člověctví vzlykotu, lépe: k živočišnosti úpějíciho zvířátka, zapadlého do noci, v níž bylo na ně šlapáno, aniž vědělo, čím noha těžká chtěla je rozmačkati pod svou lhostejností. *Melanie Kalvatova*, v jejímž jméně předurčeném jest skoro litera slova *Kalvarie*, neznala nic ze života než nabídky

smrti ustavičné, a vidíme, jak od svých prvních vzdechů dožadovala se *maminky* na všech hallucinacích svého mozku, na všech iluminacích svého katolického genia. Jsouc velice slába, nezná ještě ve třech letech normální chůze, i jest se jí vláčeti po kolenou, po rukou, protože, jak pravila její matka, její *dobrá* matka, když chce někdo dělati jako Bůh, nepotřebuje se učit choditi: „Ježíš, jsa malý, jistě uměl choditi zcela sám!“ Máme krutý pocit železa, rozžhaveného do ruda, jímž byla tato věta, padajíc na útlou lebku tohoto dítky, jemuž jedinou zábavou nabízelo se nápodobování Boha.

Vychovaná ve škole mlčení, odevzdanosti do vůle Boží, stáčí se do sebe — jako jistá stébla travin se křečovitě stahují v úzkosti před změnou ovzduší — lehá ráda pod postelemi, se psy, a nevstupuje do zjemnělostí čistých prostěradel než když třeba klamati otce, poutivce, by se v něm upevnilo přesvědčení o shovívavosti této macechy, této zvláštní ženštiny, nevysvětlitelné bláznivé běsny, která „si tolik přála děvčete, by jí byla společnicí“. *Melanie* nikdy si nestěžuje. Neodpovídá ani na křivdy, ani na přednosti. Jest němá a napsala: „Ciní-li Bůh, co chce, já nejsem toho příčinou“. Necítí ran. Od svých prvních tá-

pání dítko osleplého slzami, jest přenášena do plného ráje. Kdyby jejího Boha nebylo, již vskutku jen pro ni bylo by třeba jej vynalézt.

Objeví si posléze matku, Pannu Marii, paní, *bělosti skvoucí*, mnohem krásnější než její, a bratříčka v rouše zlatém, věnčeného růžemi, hezounkého bratříčka, hrajícího si s ní, nešťastnou skotačkou, která nemá práva koupiti dvousousovou loutku tomu, který může natrhati si do libosti rajských květů:

„Při jeho hlasu poskakovalo mi srdce. Jeho drobné ruce, dobře citelné na hmat, byly v mých jako dotyk lilií.“

Povinna vzdalovati se na několik dní ze společnosti božské, vniká do tajemného kruhu hostí lesních: vlků, lišek, králíků, a tu vyučuje zákonu méně silného, a dorozumění přichází ihned: „Had se připlazil... ale byl poslán zpět“. S překvapující, zarážející prostosrdečností pasačka praví o sobě, o svých kravách a o svém milém Ježíši. „Všichni jsme přešli“, mluvící o přebrodění bystřiny, kterou překračují pospolu, Ježíš, ona i krávy. O něco dále spozorujete, že mate býky s jalovicemi, poněvadž tato dívenka i v dvásetmdesátém roce nezná rozdíl pohlaví!

A tato čistota jako by se rodila z propasti mlčení, v níž pluje jako květ lotosu, zvolna

na povrch vod vystupující, rozvíjí se bělostí oslňující, nepřístupný, nebezpečný květsymbol všech královstev, božských i lidských, přirozený zázrak, z něhož staří učinili zároveň znak plodnosti, krásy, jakož i nedotknutelného tajemství všemohoucnosti čistoty.

Zázračným mlčením všech svých smyslů, dítě mučednice zplozuje svého Boha, svůj Ráj, a spojuje své bolesti v kytici slavností, ve věnce posvátné, jež zavěšuje ve svém chrámu. Jest Tam-na-onom-břehu jako doma, jí podobní nemohou žítí než v sedmém nebi.

Před tímto jásosem sebeobětování vzdáváme se litovati jí. Nový cit se připojuje k naší soustrasti: závist. Jest více než jisto, že Melanie Kalvatova žila, a že v pravdě žila život nebo román světice. I myslím, zavírajíc její knihu, na dílo jejího vykladatele, Leona, oněmž mluvíme všichni a všechny, abychom ničeho neřekli. Jedinou školou geniovou jest škola mlčení, škola, která rodí bohy.

(Leon Bloy by připojil, nikoliv bez ironie poněkud hořké, že *spiknutí mlčení* jest také jeho školou, ale jinou!...)

RACHILDE.

Přeložil JOSEF FLORIAN.

Předpovědi tyto otištěny byly v knize Dr. Johanesa „Prophezeihungen über Asien, Afrika und Amerika“ r. 1849 ve Vídni. Vydavateli německému všelicos se zdálo podivným a divokým, i vysvětluje a zmírňuje leckde smysl všelijakými rozumnými dohady a politickými kombinacemi. My však, byvše svědky mnohého, co se do dneška již vyplnilo a mnohé tušice již jako přirozené důsledky nynějšího stavu Evropy, snáze i ostatnímu uvěříme.

Některé věty, jako že „rok 1857 zase vše zhojí a šťasten, kdo se toho roku dožije“, nesrovnal by si v mysli, kdo by neměl na zřeteli, že všechny předpovědi s nebe ohlášené bývají (aspoň po jistou dobu) *podmínečny*, a že způsob splnění předpovědi závisívá na tom, jak předpověď sama bude přijata. „Umíněnost lidí mění úmysly Boží s nimi,“ pravil Náš Pán Marii Josefě. R. 1840 nemohl Bůh (možno-li tak říci) věděti, že nejen všemi výstrahami předchozími, ale i slzami Matky Jeho na La Salettě bude s příšernou lhostejností pohrdnuto.

A. S.

FRANTIŠKÁN tento, jak se zdá poustevník třetího řádu, byl léta ve Svaté Zemi, putoval po svatých místech a jako stařec 82 letý přišel na horu Sinai. Tam onemocněl v jednom tamním klášteře, nebo spíše upadl ve zvláštní stav, v němž zůstal šest neděl. Přišel naň hluboký, ale tichý spánek, z něhož se v jistých lhůtách probouzel, a tu byl při úplně jasném vědomí. Za celou tu dobu nepožil ani sousta potravy, a když ho prosili, by se něčím občerstvil, odpovídal, že ho občerstvují a sílí andělé.

Po pěti nedělích zavolal k sobě otce Antonína Fassinettiho, Augustina a C. a prosil jich, by u něho setrvali ve dne v noci. Oznamil jim též, že osmého dne v pravé poledne zemře, jak se i stalo. Též prosil otcův, aby dobrý pozor měli na všechna jeho slova a zaznamenávali je, neboť Bůh skrze něho ohlásí všelicos, co se v nejbližší budoucnosti stane. Bude to národům na výstrahu, by se v čas ještě obrátili a polepšili.

Když vidoucí prvního dne procitl, pravil: „Mám vám povědět, co mi Bůh zjevil, věci,

jež v čase nedalekém se začnou. Blaze tomu, kdo předpověď tuto slyší a čerpá z ní i užitek. Nebo čas naplnění jest blízek. Bylo mi od Nejvyššího Pána všech králův uloženo přede vším, abych vám řekl: Všichni vy-
zbrojtež se v době soužení vytrvalou trpělivostí. V celé Evropě vzplane strašná občanská válka, člověk člověka bude vraždit, krev poteče potoky.

Španělsko a Portugalsko mají obě ještě velikou krvavou vinu smazati, jednak za nelidskost, s jakou si podrobovali Ameriku a tak ukrutně tolik tisíc lidí povraždili — vesměs jen pro marné zlato; jednak že z Afriky tolik nevinných lidí naloupili a je, ač přece všichni obrazy Božími byli, jako hovada v otroctví prodávali.

Mocnáři obou těchto trůnů budou zavražděni, potom obě země se spojí a ve Španělsku zřídí společnou republiku. — Všecko obyvatelstvo vrátí se k pokoji a řádu, ale jejich zámořské državy se od obou těchto zemí odtrhnou. Náboženství katolické pokvete jako s počátku.“

Druhého dne pravil:

„Francie zapletena bude do zahraniční války, ale jakmile se válka ta skončí, lid povstane a zavraždí presidenta, při čemž se

strhne hrozná krvavá řež. — Přes polovici města Paříže lehne popelem.

Državy alžírské se od francouzské armády odtrhnou a potom bude muž z kmene Leopardova vyvýšen na trůn.

V Africe vládnouti bude africký princ, který nyní jest ve Francii, a bude šířiti náboženství katolické.“

Třetího dne pravil:

„Italie, Italie, ty země krásná, nad tebou pláču! Část tvých kvetoucích měst bude zpuštěna. Mnoho Němců tam nalezne hrob. Rakousko div nezanikne, ale duch svobody znovu se zdvihne.

Král sardinský a neapolský zmizí. Řím bude residencí nové Italie. Proto Rakousko ať se varuje, by nevedlo dále nespravedlivého boje a nedávalo vraždití zbůhdarma svých synův. Italie bude svobodna a zůstane skalou katolické Církve. Všechna ostatní knížata přestanou vládnouti.“

Čtvrtého dne pravil vidoucí:

„Rusko bude jevištěm největších zločiností. Tam bude třeba boje nejprudšího. Mnoho měst, dědin a zámků zpustne. Hrozná revoluce padne za oběť polovice lidí. Carská rodina, všecka šlechta a část duchovenstva bude povražděna. V Petrohradě a v Moskvě

budou mrtvoly celé týdny ležeti na ulicích. Rusko bude rozděleno v rozličné říše.

Polsko však se osamostatní a bude z nej-přednějších velmocí evropských.“

Pátého dne pravil:

„Stará úctyhodná monarchie po mnoha bojích krvavě vezme za své. Ale Strážný duch starého rodu panovnického chránití bude dynastie.

Vídeň bude dvakrát obležena, a když si posléze přivodí odpor všech národů, bude těžce navštívena. Vídeň zpustne a veliké paláce státi budou prázdný. Na Štěpánském náměstí poroste tráva, a všecka šlechta přestane.

Národ uherský zmizí.

Slované se zase spojí a utvoří zvláštní katolickou slovanskou západní říši, aby Turky vypudili z Evropy.

V Cařihradě zmizí půlměsíc a uctíván bude kříž. Křesťanství se odtud bude šířit do všech zemí. Mnoho ohavností bude napácháno a strašné rány navštíví ty země.

Německé země rakouské se připojí k Německu a budou v pevné soudržnosti. Nebude už žádných království a knížectví, nýbrž bude Německo jen jediné, a potomek rodu císařského ponese korunu. Ten upevní Německo a pod jeho moudrou vládou zase za-

vládne svornost a blaho, a moc Německa bude vyzařovati nade všechny země; nebo Bůh jest s tímto knížecím rodem.

Králové a knížata německá se vzdají. Králi pruskému však jest hořký osud uchystán.“

Šestého dne předpovídal bratr:

„Anglie, ten stát kupecký, jenž ze zisknosti všechny nespravedlnosti podporuje, bude jevištěm největších ukrutností. Irsko spojeno se Skotskem vtrhne do Anglie a zpustoší ji. Královská rodina bude vyhnána a obyvatelstvo s polovice vyvražďeno. Nastane bída, a všechny zámořské državy se osvobodí.

Obchodní města belgická, Holštýn a Šlėsvik, a též Švýcarsko připojí se k Německu.

Dánsko spojí se se Švédskem a se Švédskem a Norskem bude velikou silnou říší.

Turci, z Evropy vypuzeni, usadí se v Africe. Jerusálém bude městem královským, a blaho a požehnání obšťastní pak ony země. Král egyptský zemře a zemím těm dostávají se pak bude dobrodiní z Jerusáléma.“

Sedmého dne pravil vidoucí:

„Dnes jest poslední den, co jsem mezi vámi. O dvanácté hodině vejdu do království nebeského. Pán skrze mne všelicos oznámil. Volá k lidem skrze mne: Kajte se! Napravte se! Pán již dlouho hleděl na mravní

zkázu lidstva a byl by všecko pokolení lidské vyhladil; leč vida, že zkáza ta jen z velikých a bohatých vyšla, kdežto lid obecný že v jádru přece zůstal dobrým, shovívá. Bude navštěvovati a soužiti lidstvo nezhojitelnými nemocemi, válkou, hladem, kobyilkami a všemi ranami a s polovice je vyhubí. Chudí zbohatnou a bohatí zchudnou a potom bude blahá svornost. Lidé uvěří v pravého Boha a budou šťastni.

Svůdcové a antichristové jsou v rozmanitých podobách na světě a svádějí věřící; ba vystupují i jako falešní prorokové, aby své bludy rozšířili. Ale vytrvalým dostane se odměny nebeské. Na nebi budou se ukazovati znamení. Uřezané uschlé květiny a zeliny zase sezelenají, pro silné všecko dobře mine. Zase se vrátí potom léta požehnaná, a rok 1857 zase všechny rány zhojí. Šťasten, kdo se toho roku dožije!“

Na konec prosil bratr svědků svých výpovědí, by opis jejich poslali Svatému Otci do Říma, aby je dal rozšířiti. O dvanácté hodině ve svátek Početí Panny Marie 1840 skončil vidoucí, jak byl předpověděl, a smrt jeho byla velmi blažená.

VĚŠTBA BLAŽENÉHO BRATRA HEŘMANA,

MNICA A OPATA ŘÁDU CISTERCIÁCKÉHO
V LEHNICI, KDEŽ ŽIL KOLEM LÉTA PÁNĚ 1300.

Nyní tobě s pílí, Lehnice, pěji osudy budoucí,
Jež mi ukázal Pán, kterýž všecko stvořil.
Nebo byť si skvoucím jako slunce zářila leskem
A život celý nyní prožívala na výsost zbožně,
A klidného života pohodlími oplývala hojně,
Přijde posléze doba, kteráž tebe neuzří takovou,
Ale sotva nějakou, ano dobře-li pravím, žádnou.
Rod, jenž založil tebe, miloval tebe vezdy:
Hyne-li on, hyneš ty, a nebudeš mateří milou.
Nyní neprodleně hodina se blíží žalostná,
Kdy pokolení Ottonovo, naší ozdoba země,
Velikou padá sudbou, nezůstavujíc potomka.
Tehdy první rána, leč nejsi ještě u konce.
Zatím neobyčejnými soužena bude Marka krutostmi,
A dvůr Ottonův stane se pelechem lvů,
A bude vytlačen zplozenec z krve čisté,
Cizinci když přibudou ke klášteru chorinskému.
Pekelné zpupnosti brzy chytrost Císaře zmaří.
Leč na nedlouho bezpečný štít bude blažiti Marku:
Královský znovu lev na jiného cos' běh svůj řídí.

Neuzří již pravých pánův tato země ni vládcův.
Všecko zpřevracejí a škod napáchají správci.
Šlechta přebohatá bude týrati občany všude,
A nešetříc nijakého rozdílu okrádati kněžstvo;
A činiti budou oni, co dalo se za času Krista.
Těla mnohých všelike proti cti budou prodávána.
Nadobro bez vládce abys nebyla, moje Marko,
Z nízkého vstáváš, dvěma nyní hrady slavný,
A zažehuješ pochodeň, jménem míru se chlubě;
A vraždě vlky, osrdí ovcím rozsekáváš.
Pravdu ti dím: Dni dlouhé potomstvo tvé bude míti.
Nedlouhou vládnouti dobu říšským budeš nivám:
Dokud poraženi nebudou, kteří tehdy ctěni
Města pustošili, vládnouti bránili pánům.
Nástupce otcův privileje bratru odejme,
Leč závěť nezpůsobí, by se nepravé za pravé mělo.
Válkami různými zmořeného a bouřemi sudby
Bratr brzy statečný v době smrti vystřídá,
Statečný sice i on, ale též muž nejvýše marný.
Pomýšleje na horu sotvaže na most vystoupí.
Hle, brousí meče! Ubožáci Lehníci!
Což by bratří dbal, jenž vyhladiti chce otce!
Druhý po něm obratně umí zmařiti válku;
Ten štěstí svým poskytlá záruky synům,
Jíž dokavad bude dbáno, nesmírné údělem štěstí.
Synové jeho budou stejnou oblaženi sudbou.
Té doby zlořečený však mor žena přinese vlasti,
Žena nového hada potřísne jedem,
A jed ten potrvá až do rodu jedenáctého.
Nyní, Lehnice, vzchází, jenž tě nenávidí velmi.
Dělí jako nůž, bezbožník, kurevník, cizoložník!
Církev pustoší, rozprodává statky řeholní.
Jděte, lide můj! není tobě zastance,
Dokud neudeří hodina, kdy obnova přijde.
Syn schvaluje ustanovení otce ztřeštěného.

Blázen všecek, nábožný však v mínění lidu.
Nevalně přísný jest, proto výborným slove vládcem.
Tomu dáno z rodu svého viděti takých pět, jako
[sám byl.

V roce zhoubném opouští život na místě čestném.
Tehdy si žádá syn hlavou lidu stát se v městě.
V naději chovají svoje dítky jiní, ten ve strachu syna,
A čeho matně se obává, hle, přece jistě se stane.
Nový věcí útvar brzy nastává, s trpělivostí Jehovy.
Tisíci skvrnami zhyzděn, jehožto trvání na krátko.
Mnoho převrátí svým úkazem, ale ještě více úhozem.
Co však v horší se mění rozkazy jeho,
Může se, věř, osudem obrátiti v lepší.
Po otci syn knížetem Marky se stává;
Beztrestně po libosti nechává všech sobě žíti.
Zatím co důvěřuje příliš, vlk sžírá ubohé stádo;
A následuje sluha drzý osudů pánových brzy.
Tehdy přicházejí, kterým dle tří hradů jména.
A roste rozsáhlá pod velikým knížetem říše.
Lidu bezpečnost jest vladaři silou.
Nic však nezmůže, opatrnost když bude spáti.
Nástupce jeho neběře se otcovou drahou.
Modlete se, bratří, slzí nešetřte matky!
Klame jméno jeho, utěšenou znamenající vládu.
Nic dobrého nekyne, stěhujte se osadníci staří!
A leží zhaslý roztráštěn zevně i uvnitř.
Brzy mladý bouří, zatím co Matka veliká úpí.
Ale kdo zpřevracený stát zase zcelí?
Praporu se dotkne, sudeb ukrutných želeti bude.
Když vanou sem větrové jižní, život chce klášteru
[svěřit.

Nástupce sám nejhorší po špatných vrhá se dědech.
Nemá síly jeho duch, není milosti Boží s lidem.
Ten, jehož pomoci žádal, nepřátelsky proti němu
[stanul.

A hyne ve vlnách, nejvyšší směšuje s hlubokým.
Syn pokvete, čeho by nebyl se nadál, bude míti.
Ale lid smutný plakati bude v dobách těch,
Neboť úděly losu podivného zdají se přicházeti,
A kníže neví, že nová moc vzrůstá.
Posléze žezla třímá, jenž rodu bude posledním,
Israel neslýchaného se dovídá (jiné čtení odvažuje)
[zločinu, za nějž smrtí se bude pykati.
A pastýři znovu dostává se stáda, Germanii krále.
Marka všech béd nadobro zapomenuvši
Odvažuje se sama svoje si chovati, a neraduje se
[cizinec.
Staré střechy lehnické a chorinské znovu se týčí,
A po dávném způsobu kněžstvo stkví se ctí,
A neukládá již vlk o vznešený ovčinec.

JULES BARBEY D'AUREVILLY:
ABAILARD A HELOÏSA

ABAILARD A HELOÏSA¹⁾

Abailard byl dlouho mazánkem, benjami-
nem filosofie XIX. století. Cousin, v pří-
tomnosti sesazená hlava filosofie ve Francii,
který se sám ostříhal (ne však, aby se stal
mnichem) nůžkami paní de Longueville, sve-
líkým hlukem udělal se vydavatelem a šířite-
lem tohoto filosofa z XII. století, zavrženého
Církví. Pan de Rémusat také uveřejnil dva
tučné svazky, jež nazval pompésně: *Abailard,
jeho život, filosofie a theologie*, — a jako by ne-
bylo dosti na těch dvou počtách Racionalismu
moderního jednomu z jeho předchůdcův, vy-

¹⁾ *Abailard a Heloisa*, historická essay od paní
a p. Guizotových, s listy Abailarda a Heloïsy, pře-
loženými panem Oddoulem, a s předmluvou (*Pays*,
1. října 1853).

davatel pana de Rémusatů uveřejnil ještě jeden svazek, jehož jest Abailard sujetem, ba dokonce hrdinou. V této knize o Abailardovi, pravda, neobrací se zájem a nevrhá světlo na filosofa v přísném slova smyslu, ale co na tom! Člověk jest více jeden, než si myslíme, a jde pořád o Abailarda. Po nástinu jeho idejí, ceněných jako myslitelské, předvádí se nám historie jeho citův a jeho života srdcem, pro mladíčky a ženy. Po volném dialektiku středověkém podává se nám osobnost romaneskní, Abailard vášně a proslulé katastrofy. Znova se začínají, v prose lyrické a didaktické, – neboť tato publikace má dvě tónův, – nezdravé heroídy Popeovy a Colardeauovy. A tak děje se pokus vytáhnouti na lešení dvě obdivův, jeden nad druhý, a rozdmýchat se dvou stran plamen slávy už dvakráte ostudné; všecko, jen aby se lépe zaleskl!

To proto, že Škola Racionalismu jest vděčná. To proto, že jest synovská. To proto, že ona filosofie, jež v XIX. století s takovou pýchou se dovolává Descarta a jeho *cogito, ergo sum*, pocituje jistá příbuzenství s člověkem, který, ač klerikem Církve Boží, uvedl skepticismus tam, kde postavila Církev svoje vznešené jistoty, a uložil do duchův své doby, jak praví Cousin: „*spasitelnou a prozatímní*“

pochybnost, jež připravovala ducha k řešení lepším“, než jsou řešení Víry. Nuže tímto člověkem, Dějiny nás tomu učí, byl Abailard. Filosofie větrí nákazy, jímž jest vydána na pospas. Přes staletí ucítí mateřské vnitřnosti, z kterých vyšla, a všecka hrdá oslavuje svoje bláto rodné. Nedostačuje jí už vytrubovati nám jako jeden z nejmohutnějších mozkův, jež kdy rozpíaly lebku člověkovu, vybroušeného sofistu z koncilu sensského, filosofa, který vyseděl svůj obojetný conceptualism v hrubém nominalismu Roscelinově, chce nám nádavkem ještě dokázati, že marnivý milenec Heloïsin byl největší srdce, jaké kdy filtrovalo ohnivou krev ve hrudi. Těží pro to z populárního předsudku a z legendy, jak ji napsala velkodušnost národův pod diktátem řady neštěstí. Zatím co Křesťané, se zápalem nevím jaké nízkosti, zbavují koruny až i Ježíše Krista a ukazují nám Ho přísně v pouhé přirozenosti jeho člověčenství, jako to učinil P. Lacordaire, Filosofie, obratnějši a hrdější, zmnohonásobuje aureoly kol hlav svých Vyvolencův. Hle, chce ovínouti dvě Abailardovi, — nimbus pohrávající kol zadumaných spánkův geniových a zář vycházející z útrob, jež mnoho milovaly a ušlechtilé trpěly. Zná se ve vytesávání svých

Svatých v zájmu své kaple. Dobráci pošetilci, kteří by neviděli v publikaci Didierově než studii bez účasti srdce, než anatomii vášně ve dvou duších a nic více, poněvadž se tam nepřetrásá žádné otázky filosofické, nevalně by znali z taktik Filosofie a plně by si zasloužili chytiti se do všech pastí, jež nám nastražuje.

Jest zde opravdu cele celička. Důkazův pro to jest nadbytek. Publikace Didierova má za *master-piece* překlad listův Heloïsy a Abailarda od p. Oddoula s dlouhou metafysicko-sentimentální předmluvou, jež si úžasně osobuje analysu a hloubku. Zde jest základ knihy, v tomto překladu a v této předmluvě. Leda že dali do titulu jako okázalý stan, který by zakryl zboží, ten už starý fragment paní Guizotové o Abailardovi a o Heloïse, který Guizot z manželské lásky a úcty dokončil. Hnedle povíme, co myslíme o panu Oddoulovi. Kdyby však, třebaš pan a paní Guizotovi nejedním místem náležejí doktrínám, jež vzešly z duchovního povstání, které začínal ve Středověku Abailard, kdyby se bývala vskutku nevplížila do této publikace Filosofie a nepojala záměru vtisknouti známku své kohoutí ostruhy do této knihy citelné morality, kdyby se bylo opravdu nezamýšlelo

než zobraziti a posouditi vášeň, jež vyrazila křik a nechala svou krev v Historii, bývala by se nezmátla jednota kompilace, kterou vydávají, vložením podivných dokumentův na konci morální studie, již se chtělo dosáhnouti. Nenašla by se tam třebaš nestoudná apologetika Bérangera scholastra proti svatému Bernardovi, slavnému obhájci Církve; a kdyby už se tam byla dala, aspoň by se tam bývalo nezapomenulo pečlivě, jak se to stalo, listův téhož svatého Bernarda, který byl rozsudím nejvyšším a poslouchaným v jisté při, jejíž historie se vypravuje, jeho opomíjejíc!

Ale jest jeden pádnější a ještě vnitřnější důkaz, který lze snadno vyvoditi ze samé inspirace sbírky a ne z některých jejích detailův. Nikdo, přečet tuto knížku, nepopře, že to není apotheosa dvojího citění Heloïsy a Abailarda. Nuže, nikdo jiný než Filosofie se smysl-nickým vlivem století XVIII. nemůže udělati této apotheosy! Zmínili jsme se výše o bludu populární Obraznosti podvedené soucitem s bolestmi, jimiž by bylo statečnější opovrhovati, a omluvili jsme tento blud, chápající jej. Ale nikdo jiný než Filosofie, pozorně si to prohlédnouc, nemůže se rozvášniti entusiasmem pro muže jako Abailard a pro ženu jako Heloïsa. Nikomu jinému než Filosofii,

obyčejné a stálé oběti idejí falešných, nemožno do té míry býti obětí citův falešných a býti osudem určenu, by mávla afekci a špatnou rhetoriku s výrazem srdcí pravých!

A přece slušelo by se jí, Filosofii, kdybychom věřili jejímu vlastnění si nezávislosti, ostrosti v pozorování, citu reality ve všem, slušelo by se jí více než komukoliv zkoumati populární předsudek, by jej zničila a zmenšila, podniknouti a vrchovatě dokončiti tuto smělou studii srdce lidského, tuto *sekcí na živém úvahou*, jak říkal Rivarol, při níž lanceta nehmotná, šťastnější lancety, která slídí v našich mrtvolách, vždycky nachází, kam se zaryti a kde se tázati, v citech znesmrtelněných náhodami nebo spravedlnostmi Historie! Patrně, ke cti Filosofie, jí slušelo by se mnohem více než nám činiti toto všecko. Ale co že to chcete? Filosofie by nemohla jíti proti zákonům, jež vládnou její vlastní povahou. Nuže jedním z těchto zákonův jest, by se adorovala ve svých dílech a jako sova Bajky, slepá sobeckým mateřstvím, viděla krásnými *malé nestvůrky*, jež vyseděla.

A toť celé tajemství nedobrovolného nadšení Racionalismu pro Abailarda a pro He-loïsu! Filosofie je udělala oba tím, čím jsou, a poznává více méně svoje dílo v nich. Co

nás se týče, přiznáváme beze studu, i my jsme padli do veliké čižebny, kterou jest tento lapák věkovitý, na jehož dně berou zkázu Obraznosti a Sensibility. Jako mnoho jiných, na začátku života, uvažování a vědění, nechávali jsme se okouzlovati dalekými melancholemi legendy a šáliti se zněžněnými lžemi básníkův. Poněvadž tam přicházel, zamaten do toho smrdutého svedení zákyně mužem, kterému uloženo ji učiti, mladé dívky už skoro knězem, zločin hrozný na odpykání a pomstění zločinu ohavného, věřili jsme po dlouhou dobu, že vašeň nesmírná, vzácnost úděsná, ale snad krásná pro svoji útočnost, hloubku a plameny jistě tkví, jako Leviathan v propasti, kterou zakalil, na dně celé té nádoby krve a slz, která až dosud, zdá se, ještě nevyschla. Věřili jsme tomu a žili jsme v obecném pohnutí; oddali jsme se smutné a kruté zajímavosti této zoufalé stránky Historie. Neboť člověk už jest tak zrozen, že Vášně ho přitahuje svým záhubným ideálem a že jí uchovává vždycky kus své bytosti, těla nebo ducha, na pohlcení! Později teprve této sněné, zahlédnuté, domýšlené vášni tam, kde porušení řádu a hrůza byly tak veliké, hledali jsme důkazu a stop, a uvěřili byste tomu? právě v listech Abailarda a Heloïsy bylo nám

nemožno objeviti jich. — Dle nás tyto listy pohasí všecku illusi a poskvrní nám v duchu dvě krásné podobizny, jež tam namalovala a zavěsila Obraznost! Spatření těmito listy, mizí dva milenci převěrní a upřímní, a vidíte už jenom dva filosofy, kteří dělají filosofické fráse, místo aby se naivně měli rádi. Nevidíte už na místě chmurné fatality srdce, prokleté a přece vždy odpouštěné, než dvě filosofické pýchy se všemi odstíny takovýchto pých, které se dohodují na purpurové vyčalounění ostudné intriky a jak rozmihotati marnivě všechny její rozkoše a všechny její slzy. S jedné strany máte čtyřicetiletého poblázněnce, hejska nemotorného a nestoudného, jednu z těch duší jako duše Rousseauova, taškářsky počestných, kteří se rozvášňují duchem pro dobro a vůlí pro zlo; a s druhé máte písalku z XII. století, studenou srdcem jako všechny ty ztřeštěné Menady slávy, jež ji nazývají „smutek zářící štěstím“, která se, jak po sprostě říkají, *podkurážila* nikoliv pro muže tak, jak jest, nýbrž pro nejproslulejšího profesora své doby. Přes neštěstí velmi reálná, nevěděl bych nic méně dojemného než tyto dvě bytosti, a přes úsilí jejich, by uvedli do lásky vysokou filosofii a literaturu, nevěděl bych nic nudnějšího a pe-

dantstějšího než jejich jazyk. Ve všech svých listech nezabývá se Heloïsa než jednou věcí, které se úplně zapomíná, když milujeme. Neznepokojuje se leč tím světským, *co tomu řeknou lidé*. Svět, jeho obdiv, jeho opovržení, ba i jeho klepy, hle, co se vznáší věčně nad samotou a opuštěností jejího života! I Abailard sdílí toto zbabělé otroctví. Abailard bojí se opovržení světa, ne v tom, co by měl za slouženého a oprávněného; nebojí se ho pro člověka morálního, tak provinilého v něm, nýbrž pro člověka fysického, kterého už není. Heloïsa, která nepotřebuje, aby ji vykleštovali, by přestala být ženou, Heloïsa, která jí nebyla nikdy, tolik jest temperamentem i duší filosofkou, Heloïsa vzdoruje opovržení světa, poněvadž muž, který ji ztratil, jest jeden z těch pomíjejících fascinátorův, kteří přešli čas od času Dějinami a kteří vidí po několik minut modlářský a pitomý svět u svých nohou. Poslední study ženy a křesťanky, tajemství a hanba její chyby, to, co zůstává nejprovinilejší, aby odpuštění sestoupilo na její hlavu, vše jest obětováno Heloïsou té pekelné marnivosti, že byla vyvolenkou muže slavného a jeho *nevěstkou*, — neboť to slovo tam jest: *meretrix*, a p. Oddoul je přeložil. Jest věru potřebí citovati, aby se nám věřilo. Tato po-

hanka, jež stále vzpouzela se provdati, poně-
vadž nikdy nepocítila v sobě leč lásku vzdě-
laných kurtizán Řecka, tato žena, jež tušila
už ve XII. století saint-simonovské svobody
naší doby, napsala ve svých listech toto *pro-
hlášení zásad*: „Třebaže jméno ženy *usuzuje
se* za silnější a světlejší, — (jaký předsudek!)
— některé jiné bývalo by bylo sladším mému
srdci, jméno vaší SOULOŽNICE a vaší NE-
VĚSTKY, nadějíc se, že v mezích této úlohy
méně bych zavazela vašim slavným osudům.“
Vidělo se v tomto posledním slově sebeza-
pření na způsob svaté Terezie, cosi, co pře-
vedeno z řádu božského do bezřádnosti lid-
ské připomínalo vznešený výkřik řeholnice
španělské: „Až mne odsoudíš, Pane, budu
tě ještě milovati, i v pekle!“ Ale nebylo to
zmatláním všeho? Což mohla býti svatou
Terezií vášně lidské a hříšné žena, která
o dvacet řádek odtud píše následující fráze,
kde se naivně roztahují nuzoty vyzáblé duše:
„Která žena, která královna a která kněžna
nezáviděly mi mých radostí a *mého lůžka*?
Vaše jméno létalo od úst k ústům. Srdce žen
vzdychala pro vás. Když vaše verše opěvo-
valy naše milování, moje jméno přicházelo
do slávy a žárlivost ostatních žen byla roz-
dmýchána.“ Býti slavnou! hle, dno té inkou-

stové lahvice, nevalné ceny, kterou nazývali Heloïsou. Vzbouzeti v ostatních ženách úzkosti žárlivosti, hle, ráje jejího myšlení, když si vzpomínala a když snila! toť na konec poslední slovo této vědou otrávené pýšnice, kterou nám filosofie, jež se míchá do zkoumání tepotu srdcí, dává za nejněžnější a nejvyšší typ lásky!

Toť věc, která neobstojí leč k hanbě pozorování lidského, a jako moralista i jako pozorovatel protestujeme. Ve sborníku, o němž pojednáváme, Bůh nás uchovej, bychom stihali tímž zavržením všechny rozpravy, z nichž sestává, paní Guizotovou i p. Oddoula. Paní Guizotová má svůj odstín filosofie; má tuto puklinu na jasném a světelném okně svého dobrého smyslu. Jakožto literátka, majíc onu rozvážlivost myšlení, jež dává ženám méně schopnosti žítí životem citův nežli životem idejí, jest povinna ovšem míti, a ona má, nějaké srdce pro Abailarda (výmluvného profesora!) a pro tuto Heloïsu, literární milovnici své slávy. Přece však žena, pravá žena, srdce, jež se zná v srdci, nikterak nechybí u paní Guizotové. A také nejednou ne-může si zabrániti, by neuviděla jalovosti obou duší, jež púsují před ní. Vyčítá Heloïse *odměřenost* jejích listův. Práví, že není „paní své

rhotoriky“, že ji unáší deklamace a tak tak že se nepřimísí opovržení ženy u této historičky z XIX. století k tradičnímu a povinnému obdivu, který projevuje Heloïse. Pan Oddoul naopak nečiní žádných takových výhrad. Toť vášnivce, který má bez pochyby tak hroznou mohutnost lásky, že z ní dává těm, kteří jí nemají. Pan Oddoul má za duše prvního řádu, co se týče lásky, oba literáty, samce a samičku, z XII. století. Nesoudí jich. On se jim klaní. Kdyby žili, hnal by možná svůj obdiv až tam, že by jim býval chodil nakupovat. Jako nějaký Číňan co do vytrvalosti, pálí františky, a jaké františky! na jejich hrobech. Požádám ho o dovolení, vzít si z nich dva nebo tři z jeho vykuřovadla; neboť ani zde by se mi snad nevěřilo, kdybych mluvil o těchto neznámých parfumech, jichž neoceníme správně, leč až se jich nadýcháme: »*Při pohledu na takovéto cítění, — (řekli jsme už, co bylo toto cítění), — nezdá-liž se, že Láska sama přešla před námi — (ó té blažené halucinace!) — a že slova Heloïsina jsou ctností vyšlou z božských lemův jejích šatův?*“ A dále, pořád v témž rytmu a v téže francouzštině: „Dvě léta, urny s bílými oblázkami, zmizela jako pohlcený svět, jako Atlantis, jež se převrhla uprostřed vln se svými balsamicky vonícími

letohrádky, svými zelenými útulky, zasvěcenými Palesovi — (proč Palesovi?) — se svými věnci z květů, otrhávanými na stole kvasův! Kdo nám vrátí jejich noci s *pásy odepjatými*? Kdo nám vrátí bohatství těchto dvou korábův, jež pluly s plachtou nadmutou dvojím vzdycháním, všechny zatíženy *úchvatnými poselstvími*, a jež nemohly přistati u břehu potomstva! Minulost nenávratná! tato dvě léta nezanechala stop, sestry spanilé, jež vzaly pro sebe všechny rozkoše svatební atd., atd., atd.“ A p. Oddoul tak píše dále, tímto hatmatilsky vznešeným stylem, v celé celičké své rozpravě.

Pan Oddoul svými vlastními způsoby charakterisuje výraz listův Heloïsiných, jež paní Guizotová shledává umělkovaným a deklamatorním, a jest nám je přesnadno postavit proti mínění paní Guizotové... ne však, abychom ji zničili: „Všechny pasáže listův Heloïsiných jsou toliko SUPAJÍCÍ parafrází verše z Písně Písní... Pod prsty jeptiščinými prýští oheň. Lze počítati údery tepny na papíře, kterého se dotýkala.“ A pak ten výkřik na ráz vychrlený: »*Ach! Fulberte, co jste to udělal?...*« Upřímně, člověk, který psal v takovémhle stylu, aniž ho změnil nebo obměnil někdy v celé své knize, jest přespříliš v de-

klamaci, by našel, že by snad Heloïsa byla někdy deklamatorní a by posoudil upřímnost ať čehokoliv ve vyjadřování idejí nebo citův.

Ovšem! nevěřme, že by p. Oddoul, nechť sebe méně, byl čeledínem Filosofie v této otázce povýšení Heloïsy a Abailarda. Filosofie, která se zná v hospodaření, vyvolila by lépe. Pan Oddoul jest člověk dobré vůle svého vlastního entusiasmu pro dva slavné milence. Překládal jejich listy, poněvadž se jim naivně podívoval, a jsa ustrojen pro deklamaci, byl nezbytně přitahován deklamací dle zákona analogií. Díky té individuální okolnosti uveřejnění těchto listův nebude míti účinku, jakého by se snad od něho nadála Filosofie, kdyby je byl překládal a vykládal někdo obratnější s talentem hlubším. Nevěříme v úplnou morální neškodnost těchto listův, nechť pod kterékoliv péro by se dostaly, ale p. Oddoul, vychvaluje je bez míry, dodal jim jakési nevinnosti vzhledu groteskního a své vlastní nicoty.

JULES BARBEY D'AUREVILLY.

Přeložil OTTO ALBERT TICHÝ.

MARC STÉPHANE
ZNOVUVTĚLENÁ

Mé ženě.

I.

Och! jest to příběh dokonale pravdě nepodobný a rozhodně *lidsky* nevysvětlitelný, *zrovna jako pravdivý*. Ovšem jest neslýchaný. Tot faktum. A proto vám jej budu vypravovati prostě, bez komentáře — a prosím vás, jaký bych zde mohl připojiti, abych neprojevil nějaké lapidární neznalosti a smělosti? — ano, prostě, neboť si myslím, že jest vskutku lépe říci s největší prostotou srdce a pokorou ducha to, co tak hrozlivě a tak naprosto rozrušuje a stydlivou činí onu pověstnou *Vědu oficielní*, kteráž, jak ví každý, jest zhotovena ze stínu zdání logiky hypotetické, smíchané s řádnou dávkou dosaženého pedantství, s úžasnou silou radikální domýšlivosti a nemalým přídatkem zjištěné nafouklosti...

Zde jest tedy ve vší své děsné a zázračné prostotě malé spletené drama, jež se na konec stalo svorníkem, neomylným *kurikulem*, a jakoby zbrojí (nyní čistou a jasnou) mého života citového. Ještě jednou, svěřuji vám tajemství zvláštní, věc mysteriosní prostě, naivně, od srdce, plně ujištěn ostatně, že jistě neopomenou, jak se naskytne, učenci laboratoře, kliniky nebo kongresu univer-

sální výstavy, by vám vysvětlili tuto nevy-
světlitelnou tragiku, toto k šílenství ženoucí
mysterium *co nejprůirozeněji na světě* vzrušu-
jícím nahromaděním bizarních shod, kom-
plikacemi mimořádných úvah, výstředních
suggescí a jiných domyslitelných racionalis-
tických šaškovin a podle potřeby, a zcela
hloupě, *samovolným plozením*, tím posledním
a výhodným oslím můstkem, tím nestoudným
„smetanovým dortem“ akademií v ouzkých.

Neboť opravdu nic není za těžko těm vrtal-
ským svatouškům Vědění úplného a Rozumu
čirého, těm ušlechtilým duchům haeckelián-
ským a *tak šťastně zváženým*, pro něž slovo
zázrak jest prázdno všeho smyslu, dokázati
nám pádně, zevrubně, náležitě a bez možné
námitky, pomocí $a + b$, numinem a feno-
menem, kynetikou a dynamismem, řecky,
latinsky, vysokoněmecky nebo v esperantu,
že nevědí v podstatě — ti geniové — o Pří-
rodě a o jejích zákonech, o Životě a jeho po-
čátcích, o bytnosti Duše a jejích nezbytných
cílech zhola nic, ne více než my, vypustitelní
nezasvěcenci...

II.

Ivana bylo její křestní jméno. A přece
jest zcela správně, že toto líbezné, poetické

a jakoby okřídlené jméno div ji nezhmotnovalo ještě dosti *hrubě*, tak byla ideálně delikátní, jemná, vznešená, lehká, bílá, rusá, růžová, bělostná, ryzí, andělská! Byli jsme sousedy chodbou na světlém a rozsáhlém vestibulu banálně vyperáděného domu buržoasiho v ulici Vaugirarské. Navštěvoval jsem svobodně, to jest kdy se mi zachtělo, v těch už hrozně vzdálených dobách svého horečného mládí, kterousi svobodnou fakultu literární, a Ona, božská ta žena, s tváří madony nebo spíše královny malovaného kostelního okna, s prsty víly a se vznešenou resignací, opatrovala neúnavně svou jehlou výživu znetvořenému choti, jehož oční zánět, zkázonosně *ošetřovaný* v Quinze-Vingts (ústavu pro 300 slepců v Paříži), proslulé to baště *vědy oficielní*, skorem oslepil v 28 letech a na každý způsob mu znemožnil vydělávati si kancelářsky chleba.

Na první setkání bylo to vzájemné ohromení, a blaženým osudem důvěrného sousedství milovali jsme se brzy s úplnou bezpečností. Přece však cudně, och! v úplné nevinności, jako bratr se sestrou. Neboť její panovnická kořenná počestnost, a též její duchovnost, tak zázračně strhující a nakažlivá, dovedly hbitě zadržeti a svázati moje

bázlivé vzněty tělesnosti k této božské a tak málo tělesné bytosti. Byla vdána, chyba, dle pravdy byla anděl spiatý s dokonalým mrzákem, ale přece jen přísahala věrnost, tento ohavný mrzák však žil a živořil bídne, žalostně, v sklíčenosti a pochmurné ztrnulosti nejhorší nemoci — tím bylo hůře pro ni, tím hůře pro nás, ale nezbývalo než se skloniti před neúprosnem, neboť raději by byla tisíce-rou smrt podstoupila nežli zraditi slib, daný pošetile kteréhosi dne únavy a odevzdanosti do vyhrožující vůle pitomých rodičův.

Vyznávala ostatně ideje pramálo obecné, víru pythagorejskou v celém jejím transcendentálním mysticismu, věřila tedy pevně ve znovuvtělování duší, v jejich rodinnou ustavičnost, a její slibná a nejvyš utěšivá *sophia* namáhala se s klidným zápalem mým hádavým obracením, jak jenom mohla na pět minut uniknouti zasmušilé, neduživé, zamlklé, tápavé a poněkud mazlivé tyranii manželské. A často říkala mi se slastnou nesnášenlivostí, s nadšením zároveň jasným i příkrým andělské Poslané, Inspirované Božským, Apoštola Zásvětí, který ji proměňoval a uchvacoval i mne chtěj nechtěj:

„Příteli, mám hlubokou intuici, ba intimní jistotu svědomí — a vám zakazuji, byste

se nad tím usmíval! — že jsem byla v našich předchozích vtěleních vaší matkou, vaší dcerou, bezpochyby i vaší sestrou, *ale nikdy ne vaší ženou!* Nikterak nejsme duše-sestry — cítím to, běda, právě jako cosi nevýslovného *imperativního a podstatného*, co se bouří ve mně při nejmenším svolení tělesném — nýbrž prostě dvě duše téže rodiny duchovní, vyvíjející se a sdílející se vzájemně přes celý okruh generací. Jsem tu na odpykání nějaké těžké viny předchozí, jež mne odsuzuje žítí životem pozemským, osiřelým od Ženicha věčného. A právě proto — odmýšlejíc si odpor-
né cizoložství — věřila bych, že se dopouštím opravdového duševního krvesmilství, dala-li bych se vám. Nikoliv, nikoliv, mám příliš silně vtisknutu „souvědomost“ vzpomínek mateřských a dceřích oproti vám, bych byla vaší přirozenou milenkou. Trpte mne tedy jako velmidrahocennou a velmictěnou sestru, poněvadž naše příliš podobná stáří nikterak nám nedovolují, vám illusi otce, mně illusi dcery... a kdož ví, dodávala někdy, v jakési temné, prorocké a závratí převrhující před-
vědoucnosti, jež prchavě halucinovala její zázračné zlaté zřítelnice ztuhlé ekstasí věčnou a mne rozrušovala podivně, kdož ví, příteli, co nám uchovává zítřek? A nezmi-

zím-li vhodně, šťastně a *pro rychlý návrat* z vašeho života v přítomnosti příliš plného mne, nastane potom pro vás chvíle Choti zákonné?“

To vycházelo zcela něžně, zmírajíc, z hrudi neskonale delikátní...

III.

Toto neobyčejné milování z Empyrea — méně vzácné ostatně než by hnusný materialism nejnechutnějšího a nejtupějšího století rád vymyslel — trvalo po pět let bez mraku, až děsná vřava kruté agonie v mukách brutálně ohlásila před mýma dveřma, v pravé poledne, jeho opravdu příliš málo lidskou blaženost. To Ivana, moje božská Ivana, jako tragická živoucí pochodeň s pažema žalostně rozkříženými křičela nevylicitelně o pomoc ke mně a o milosrdenství k barbarskému Osudu! Vrhle jsem se na ni s tělem rozvášněným, pokoušeje se svými zuřivě šílenými objetími udusiti hroznou bolestnou tuniku, jež jí od paty až k hlavě odívala sžíravými plameny. Ostatní dveře v tutéž chvíli otvíraly se na to zoufalé hlomození a tolik neslušné v domě obývaném tak buržoasně, vrhali se na nás s pokrývkami — zkrátka vyvázl jsem

z toho, dosti neslýchaně, s nevalnými popáleninami, kterých jsem, jak ostatně mi bylo hlasem obecným bez odkladu poznamenáno, *nikterak nenakradl*, tolik jsem se objevil *záchrancem nemotorným*, ale ona byla ztracena!...

Byl to kousek slepcův, pekelného slepce s obludnou potměšilostí! Těže z krátké nepřítomnosti své ženy, sběhší k řezníkovi pro denní kotletku svého rozmazleného manžela — neboť ona, věrně zachovávajíc zákony vegetariánské, živila se toliko mlékem, ovocem a chlebem — mrzký žárlivec vyprázdnil na pekáč plynových kamen láhev minerální essence, a pak dle svého rutinovaného zvyku odešel pokojně, by si zapálil nad chodníkem projímavou cigaretu. Kuchyně byla velice tmavá v každé době, špatně osvětlována jen oknem trpěným od souseda, tedy *špatně větraná*, až tak, že nevinnému ubožátku bylo *skoro fatálně* bez nedůvěry přiložiti sirku k rouře svítiplynové a způsobiti děsný a smrtící výbuch tekutiny po výtce vražedné.

A jíkala mne svrchovaná bolest, když jsem ji viděl — ji ideální a krásu liliovou a *běloskvoucí!* — jak ji dávají na nosítka proměněnou v nepojmenovatelný uhel těla černého, zmumiovatělého, *oprýskávajícího* a lepivého, v němž jedině zlaté oči, zázračně

uchované, žily ještě s dosti velikou silou, by mi doporučely opojným pohledem na rozloučenou údivnou vzpomínku na ni a potvrdily mi její velejemnou duši zcela mou, zatím co její znetvárněné rty, vydechující, žvatlaly slibně do mého zpustošeného ucha dychtivě nastraženého: „Příteli, utěšte se, *to byla chvíle milenky, brzy vrátím se, bych byla vaší dcerou a již vás neopustila!*“

A zde jsme před rozuzlením, zde jsme u *královského řezu* této povídky, nestoudné jako pravda!...

IV.

Přišla, Jinou, doopravdy, Duší-Sestrou věčnou, Vyvolenou doplňující, nezbytnou Družkou Počátků, Chotí zrozenou! Přišla dosti vhodně, by zařehnala zhoubné konce, do nichž nejzděšenější zoufalství jižjiž, zdálo se, vrhalo neodvratně můj osiřelý a vrávorající rozum. Přišla, panovnická a vznešená siréna útěchy, nezdolná kotva spásy, neohrožená a zářná poselkyně milosrdenství Božího, a moje rozryté srdce, náhle vzkříšené, šíleně stopilo se do Ní, jako do oásy rozkošně se zdvihší v zasmušilé poušti mého opuštění.

I chtěl jsem ihned a téže chvíle, vášnivě, divoce, *hladově*, jako nepřístupný fanatik

údivného slibu, chtěl jsem DCERU, všecek bez sebe, žádostí nezkrocenou, posedající, hysterickou až k zuřivosti a jakoby nesmyslnou, jež upomínala o zázrak, v nouzi, bez odkladův, dnem i nocí, ať jsem bděl nebo spal, v opojení tělesném jako prosternací mystické, zároveň s neusmířitelností i třesením, tajemné Zásvětí, považované za rozdavatele nevýslovné milosti.

A tolik žádaná a žádoucí se narodila — Dítko Konklamace! — tak bílá, tak růžová, tak liliová, tak ideálně jemná, delikátní a rusá, s nesmírnými zlatými zřítelnicemi, *tak magicky náhradnými za oči, jež tolik mne byly okouzlovaly* — a tolik slíbily! — *že jsem na místě poznal svoji božskou Ivanu* a že jsem jí vrátil její perutné a tak sladké jméno v pokleknutí ekstatickém a dulickém — které bouřlivě žehnalo hroznou katastrofě!...

V.

Přece však — a tolik jest plnost samou podstatou nenasytného srdce člověka — jakási pochybnost ponenáhlu, pochybnost jakási vyvstávala zvolna ve mně — proti mé vůli — pochybnost opravdu velice nepatrná, bludička pochybnosti, ale přec do-

stačující, by zmátla ve svých chvílích můj otcovský klid.

Dítě ovšem rostlo k mé svrchované radosti a rostouc věstilo den ze dne výslovněji nadlidské vlastnosti, nejodhalivější gesta a rovné nemající urozenost nezapomenutelné zesnulé. Byla to už ve žvatlavém zmenšení úplně znovuzrozená údivná duše Ivany první. Byl to, abych tak řekl, ve fotografických rozměrech její hlas, její pohled, její božský úsměv, její harmonický a panovnický půvab, její nekonečné srdce, její velejemná citovost — a její *svědomité* zvláštní zalíbení ve mně.

Ale co se nestalo! skoro 7 let už a ještě ani sebe prchavějšího zásvitu — na nějž jsem přece tak vroucně cíhal! — necht' jakékoliv vzpomínky. Její andělské švitoření potvrzovalo ovšem, ba často na prudkých a jakoby závratných svazích snění, že znala už i *milovala* svého tatínka — a ostatně svoji maminku také — před tímto životem... *ale v nebi!*

Neřekly by nám všechny volně rozvíjené dítky rodinnou důvěrností totéž?...

VI.

Tehdy, tehdy přál jsem si učiniti tomu konec, pokusiti se, bych vykořenil tuto ne-

vhodnoutí seň ze své nově nabyté blaženosti — s náležitým nebezpečím, že do něho zarazím navždy a vždycky otrávený trn, vyjde-li moje opovážlivé zkoušení šíleně omamného Mysteria na plano!

A tohoto posledního výročí katastrofy, v pravé poledne, vzal jsem Ivanu za ruku a *poprvé* — ano přísahám, že *poprvé*! — odvážil jsem se vésti její bezstarostné a veselé krůčky k onomu domu ulice Vaugirardské, kde spáchal hrozný slepec ohavnou pomstu, z kterého jsem ovšem ihned uprchl a o němž jsem nikdy, docela nikdy, ani já, ani moje žena, aniž kdo jiný nehovořili před dítkem.

Byl to stále týž banálně počestný, slušný a vyparáděný vzhled domu s komíny neproměnně buržoasnými — a rozhodně táž vysoká a slavnostní bohatě oštukovaná vrata, jež prodlužoval k rozsáhlému dvoru zahradnímu týž jasný a slunný vestibul s polévanými stěnami, rozvitými zrzavými květinami a kouzelnými ptáky a obry.

Úhledné dvojité dvěře s malovanými tabulemi, jež dělily vchod od vestibulu, byly zrovna pootevřeny, což mi dovolovalo jíti přímo k věci, bez předchozí pokrytecké a tísnivé pochůzky k domovnici.

A tu bez váhání, ale se srdcem zuřivě bijícím jako buben k ústupu, učinil jsem dva kroky přes obávaný práh a pustil jsem, jako ve hře, míč dítěte hluboko do vestibulu.

„Och! tatínku, co děláš?

— Oč, Ivano, oč, že jej nepůjdeš najít!

— Och! snadno půjdu, tatínku, nemám strachu s tebou!

— A shlédne-li tě domovnice?

— Aj, což neuvidí také, že tu jest můj tatínek, by mne obránil?

A dítě vymrštilo se zprvu rozpustile, nejsouc si vědomo strašlivé zkoušky a zcela zřejmě udiveno toliko a uchváčeno tím zvláštním šelmovstvím otcovským, jež mu dávalo volnost vysmáti se bez nebezpečení cerberům považovaným za hrozné.

A hle, proklouzne jako špehoun do mlčenlivého a jasného vestibulu a teď na svých drobných špičkách — neboť se neodvažuje už běžeti, přece poněkud zbázlivělá, že jest tak daleko od svého tatínka — jde kradmo za svým polapeným míčem. Dva nebo tři kroky ještě a uchopí jej pokojně, a již kruté, nezamezitelné zklamání mne ztrozkotává, mne potápí, drtí mi hrud i spánky, když tu náhle, ach, náhle dítko, jehož těkavý pohled přeletoval mechanicky rozčilující fresky těchto oslňujících

zdí, *na ráz se zastaví*, ztuhlé, zkamenělé, halucinované, tupé, oči rozšířené nevýslovným zděšením — zrovna, ano zrovna mezi dvěma dveřma, proti těm, *jež bývaly naše kdysi!* A dlouhou minutu bodavého tajemného vzrušení, minutu neukončitelnou, věčnou, kterou skanduje hluchý a ztřeštěný gong mého srdce napjatého s násilím, nataženého všemi jeho žilami k dějícímu se zázraku, Ivana hledí střídavě na ty zdi tolik výmluvné, ty dvěře tak domácí v postoji, který projevuje intenzivní a namahavé hloubání, údivné a křečovitě úsilí její dušičky rozplétající krušně, s bolestí, s třesením, s rostoucí hrůzou přádeno vzpomínek, skryté v hlubokém tajemnu podvědomí.

Posléze v mocném příkrém výkřiku, podobném, ano dočista podobném tomu děsivému a ledovícímu a zmrazujícímu úpění agonie v mukách, jež jsem uslyšel devět let před tím zrovna v ten den, zrovna v tu hodinu, na témže místě přesně, a obratem zbesilým, vzpínajícím se, zoufalým řítí se do mého ochranného náručí, jež se otevírá — s jakým opojením lásky dovršené: „Tatínku, tatínku, odveď mne z toho domu, rychle, rychle, JÁ SHORÍM! ...“

MAURICE DENIS K „MOUDROSTI“ VERLAINOVĚ.

V PAPRSCÍCH VĚČNOSTI

Všecko stvoření viditelné mluví člověku tajemnou řečí o svém Tvůrci; harmonie zákonů přírodních jest jen obrazem řádu světa duchovního, a každý zjev viditelný výmluvným symbolem něčeho nadpřirozeného. V Ráji člověk této řeči plně rozuměl, a to jistě bylo z největších jeho rozkoší. Ale i když byl od tváře Boží zapuzen, dar ten mu byl ponechán, jakkoliv zatemněn, a tak i když člověk postupem věků tak klesl, že svého původce zapomněl, zahloubal-li se do věcí stvořených a jejich zákonů, znovu jej našel. Odtud praví Sv. Pavel, že „neviditelné vlastnosti Boží ze stvoření světa, skrze věci učiněné, rozumem pochopeny se spatřují“, což Sněm Vatikánský definoval tak, že proklel každého, kdo by toho popíral a tvrdil, že „přirozeným světlem rozumu nelze z věcí stvořených Boha na jisto poznati“ (konst. *Dei Filius*, De revel.)

Leč Pádem člověkovým i zlo zanechalo své stopy ve stvoření, a vše šeredné a odporné bylo a jest člověku na svědectví jeho hříchu. Jakou výčitkou zapovězeného ovoce bylo prvním rodičům, když cokoliv pak požili, vycházelo z nich proměněno v hnus, když těla jejich, dříve zářivší jasy a vůněmi, nyní jen zápach hniloby vydávala, nebo když oni, zrozeni v kráse a neporušenosti, viděli, jak dítky jejich přicházejí na svět v kalech a nečistotách! Již proto, aby nepodlehli zoufalství z tohoto zhanobení svého, bylo jim třeba utěšující předpovědi obnovy skrze Neposkvrněnou.

Stvoření tedy ve své kráse i v porušení bylo lidem, uchovávajícím v sobě obraz Boží, věrnou a stálou školou poznávání. Nevzpomínajíc ani duchův jako patriarchové, jimž otvíraly se jistě hlubiny moudrosti, když celý život svůj dleli v pouštích se svými stády pod nebem pokrytým oblaky neb hvězdami ve stálém mlčení, nebo svatých poustevníků, kteří po léta jen tytéž věci kolem sebe viděli, a nesevšedňovaly jim, nýbrž čím dál byly výmluvnějšími, že vidění jejich stále ostřejší a plnější nelišilo se již od nazírání rajského — jaké jen poznání měli z Boží přírody naši dědové, kteří od kolébky v této škole rostli! Život zvířátek i rostlin, každý zjev v jejich

viditelném světě měl pro ně tajemný smysl a působil na jejich život duševní. Ať doma nebo na poli, nebylo práce, v níž by se neobráželo něco božského a jež by tím nebyla posvěcována.

Hříchy člověk ovšem stále zhmotňuje, jeho postřeh se zakaluje, cit otupuje, a vztahy světa viditelného s neviditelným se mu ztrácejí. Ale poněvadž právě stálé poznávání těchto vztahů jest člověku nezbytno, Bůh vábí jej ještě krásou mimo přírodu vytvořenou, jež zostřuje jeho vidění, uchvacuje srdce a podává tak jeho duchu, co mu ze stvoření uniká. Tento nový svět krásy jest v dílech básníkův a umělců, a zejména ve veledíle Církve, řízené i v tom Duchem Svatým, ve veledíle nejvýmluvnějším svými symboly a nejúčinnějším, v katolické Liturgii.

II.

Jak přijímá nynější svět tyto dary Ducha Božího? — Co se týče posvátné Liturgie, nikdy není dosti opatrnosti a spravedlivého rozhořčení k nynějším kněžím, kteří tak hanebně odbývají nejsvětější obřady, kteří pohrdají Rituálem, kteří ze všech obřadův uchovali zbytky a oškrabky, které jsou více na posměch Církve než na povznešení srdcí. Marně žádá

znovu a znovu důrazně Náměstek Kristův, aby se *obnovilo vše v Kristu*, odpovídá se mu jen tím, že se tato výzva jako fráze blekotá na hospodských schůzích a v novinách katolických pitomců. Pranic se nedbá anathemat a censur, stihajících porušovatele posvátných obřadů. Ritus katolický mnohem více podmaňuje srdce než jalové dokazování a „přemluvná slova moudrosti lidské“, a hle — čím nyní méně obřadův, tím více mluvení a pobožností, zrovna jako u protestantův.

Co nezkažili nevěrní kněží, dodělali učitelé: moudrost venkovská, vyzdobená poesíí, která právě z Církve se ssála, sesměšňována jako pověra, a za neokázalou, ale jemnou a hlubokou výchovu, které se dostávalo dětem od babiček a chův, dány mládeži přírodovědné a mravoučné články čítanek a plody pedagogických přežvýkavců, strhujících se všeho roušku tajemství. Moderní kultura pak přívalem hnusu nových škol, národních jednot, novin, voleb a schůzí zatopila všecku krásu a ubila všecek smysl nadpřirozený, a lid zná již jen hmotu, své zvířecí pudry a bezútěšnou hamižnou práci.

A jak umění se daří? — Nenávist moderního křesťanstva k umění demonstrována jest dostatečně v knihách Leona Bloy. Jsou-li

nynější křesťané nepřátelští k Pravdě, lhostejní k Dobru, kterak by milovali Krásu, jež jest z téhož Principu? Buržoa jest občan této země, pánem světa, který si stále zdokonaluje a upravuje za věčný příbytek. Nepotřebuje tedy a necítí vztahu věcí a zjevů viditelných k něčemu vyššímu. Poněvadž však buržoa jest *bůh*, nejsou principy jeho zlo, lež, šeredno, nýbrž falešné dobro, falešná pravda, falešná krása.

Buržoa potřebuje zrcadla, ale nechce zrcadla pravého: odvrací se od pravého Umění. A jak mu svět uměl posloužiti! Jak umlčuje a vyhlazuje pravé umění, ale jaké spousty jiného líbivějšího a přístupnějšího umění podává svým lidem! Všecka literatura knihkupeckých krámů, básnická i belletristická, umělecké výtvary budící pozornost širšího publika městského jsou jen tohoto rodu.

III.

Jsou však ještě jiné duše: v praksi úplně se řídí zásadami světa a uznávají jeho moc, srovnávají se se všemi a se vším, věnují se srdečně záležitostem, ale brání se zuby nehty, by nebyli jmíni buržoy. Mají své křesťanství, mravné, pobožné, konají dobré skutky, ovšem bez výstřelků, a snaží se o život duchovní,

ale po svém. Jsou vážni, opatrní, jejich četbou jsou knihy více moralistní. Mají smysl praktický: v Písmě Svatém zdá se jim mnoho zbytečného, stačil by jim stručný výtah. Stvoření Boží pozorují podle zákonů vědeckých; krásu jeho uznávají, ale sami jí nepotřebují; tím méně umění. Rádi však si též svou pustotu duchovní nějak zpestří, rádi se něčím povznášejí, jest-li to střízlivé a počestné. Vizme, co právě takovým duším chutná a co se jim podává po stránce, o které mluvíme, neboť i oni potřebují osvětlení svému olověnému vidění.

„V PAPRSCÍCH VĚČNOSTI. *Denník mravní symboliky. K vzdělání všeobecnému, jakož i se zřetelem k praktické potřebě rodičů, vychovatelů, učitelů, katechetů a kazatelů.*“ Tot titul knihy, která se nabízí za vodítko takovým nevidomým. Autorem jejím? Jméno jeho, samo již „mravně symbolické“, značilo by asi, bychom zde nehledali „Pšenice vyvolených“, po jaké touží Prorok Zachariáš, že jest to píce přežvýkavců. Otištěné řady uznání a pochval ukazují, že zejména mezi kněžstvem, vážnějším učitelstvem a řádnými počestnými lidmi se sbírka ta se svými přívěsky ujímá. Stavějí ji vedle „Zlaté Knihy“ Tomáše Kempenského i „Filothey“ Sv. Fran-

tiška Salesského. Jsou to podobenství, čerpaná ze všech oborů života i ze všech vymožeností moderní vědy. „Je to cestování kolem světa — praví o knize jakýsi Dr. Matějovský — jedete bleskovlakem, lodí, dostavníkem, na koni i na oslu, vznášíte se ve vducholodi, padáte padákem a s Vernem brázdíte moře.“ Ke každému podobenství připojen výklad a mravní naučení. Lze pozorovati dvě kategorie mezi těmi naukami. Zvláštností jedněch jest, že jsou — samozřejmy, úplně samozřejmy. A to právě asi získává knize tolik obliby; neboť většinou naši vrstevníci zalibují si v knihách, kde nalézají věci, které sami dobře znají, a jest jim radostí objevovat taková vyjádření sebe; nechtějí však věci nových pro ně, pro které by bylo třeba rozvinovati zatuchlé závitky mozku. Ale věci samozřejmé podávati může jen umělec; ten svou tvůrčí schopností je ozáří novými barvami, dodá jim nového kouzla, že pak jsou věcmi novými, netušenými. Pan Th. Aq. J. V. Stoklas však umělec naprosto není. Pan Th. Aq. J. V. Stoklas jest — pedagog, školomet, přežvýkavec profesorské filosofie a vědy, a to jest jeho tvorbě osudno, jest směšna. Směšna jest jeho symbolika, pokud není z kategorie druhé, totiž — blbá.

Vůdcové „Meditací“ a jejich převtělenin, též pěstitelé křesťanské filosofie, měli aspoň dobrou vůli neukázati se pitomci, a mrzí jich, když se jim to nedaří, ale zde blbství zcela beze studu, okázale a drze se dere v popředí, porážejíc a přehlušujíc vše, co neumí podobně zápasiti o existenci.

Čtete třebaš taková podobenství:

„Kdo má jen jediný vyžraný zub a všech 31 ostatních zdravých, ten dobře ví, jakou nepříjemnost způsobí jeho dech každému, na nějž promluví. Nechať použije k vyplachování úst všech možných prostředků, nic naplat, odporný zápach nemizí. Teprve když nechá si zub řádně zablombovat, nebo ještě lépe vytrhnout, je rázem po zápachu. — Kotlavý zub — toť těžký hřích... atd.“ (Str. 31.)

Nečistota úst jest oblíbeným thematem pana Stoklasea:

„Kdo si prvně začne zanedbané a žluté zuby čistiti kartáčkem, tomu se spustí pokaždé z dásní krev.“ (Str. 27.)

Snad by bylo dokonalejší, výstižnější, kdyby p. Stoklas svoje výklady o zlu demonstroval analysí lejna, když už jeho čtenářům třeba podávati věci tak, aby je vycítili.

A jak názorný jeho styl:

„Jako funicí vlak uhání člověk cestou ctností, má-li svou zvláštní trať a jí se nespouští.“ (Str. 10.)

Jaká hloubka jeho myšlenek, již si jeho čtenáři tak pochvalují! čtete na př. podobenství „Smělý kazatel“ na str. 32., v němž smělé kazatele, mezi nimi i Sv. Jana Zlatoústého, přirovnává k — bubnu.

„Jakou úlohu zastává buben v hudbě? On melodii netvoří, nezpívá, bez průvodu jiných nástrojů bylo by jeho tlučení protivné, ale přece „bez bubnu žádná muzika“, on teprve jí dodá jiskry, ducha, on drží hudebníky pohromadě.

Sv. Jan Zlatoústý jest jeden z těchto mužů, hlas jeho zaznívá věky a Církev pěje dnes jeho chválu.“ (Str. 32.)

To taková podobenství mínil nejdůst. Ordinariát Pražský (jenž přece posléze aspoň varuje od této četby), že spis „sice obsahuje mnohé myšlenky pěkné“?

Spisovatel ovšem sám vyznává: „Moje nástroje jsou hrubé..., můj zrak jest kalný, mé péro špičaté, inkoust černý“¹⁾, ale přece naškrabe celé folianty své mravné symboliky, a všecku odpovědnost nelze vždy svaliti na špičaté péro a černý inkoust.

Duch nízký pozná se tím, že snižuje, zneuctívá, co jest veliké. Poslyšme, co mluví náš autor o jazyku, kterým jedině bylo možno vypsat Stvoření, kterým zjevena všechna ta-

1) „Zázrak XIX. věku.“ Str. 9.

jemství Spáasy, kterým mluvili Patriarchové, Proroci, Bůh.

„Dva týdny přehrabával jsem své knihy, mořil se se židovskou abecedou. Ty její divotvorné kliky-háky chtěl jsem pochopiti... Teprve dnes, kdy mne začala ze všeho bolet hlava a udělalo se mi jak náleží na nic, vyšel jsem si na břeh řeky. Půjdu poslechnouti, co mi poví rozmilá moje Vltava.“

Bodejt by tohoto prtáka literatury nepálila zadnice při studiu, jímž by si jistě byl rozviklal svůj vědeckomoralistní verpánek.

„Chceš uměti mnoho řečí — pravila prý mu Vltava — ale pamatuj, že pak nebudeš rozuměti mně, neboť všecko marné vědění jest vata, kterou zacpáváš sluch před pravdou věčnou, kterou ti mluvím já — vyvrz ji z uší ven a uslyšíš mne. — Druhý den místo hebrejštiny vyšel jsem si k Vltavě... půvabný křivolaký tanec jejich dětí (!) stal se mi nyní mnohem zajímavějším než hieroglyfy starých Židů.“ (Str. 35.)

Mám přítele, jenž se též zabýval hebrejštinou. Zkoumal základy její, hledal kořeny v prostých znacích tajuplného písma Mojžíšova, kterýž, ač Nil mu šuměl o proutí jeho kolébky, přece našel dosti prázdných chvil, aby se vzdělal *veškerou Moudrostí egyptskou* (Skut. VII., 22). Ze souvislosti znakův a pojmů rozvíjely se podivné analogie a tryskala mystická světla o Trojici, o Stvoření všeho-

míra, o Ráji, o prvním člověku. Jen z reflexů toho, co bylo možno zahlédnouti na př. v kořenech slov *Na počátku stvořil Bůh nebe i zemi*, nebo jen slov *Na počátku*, poznal jsem, že překlady naprosto nelze postihnouti těchdalekých nedohledných obzorů, a že výklady jsou jen jako temné střepiny bohaté světelné mosaiky. Theorie La Placeova a Kantova o planetární soustavě praví pramálo o tom, co lze rozjímati v těchto zázračných verších Genese.

O studu takto smýšlí a mluví p. Stoklas:

„Nikoliv přikrýváním, ale rozumným a ponehlým odkrýváním odzbrojíte ďábla před svou nedobytnou pevností. Hleďte stud svých chovanců ponenáhlu zničit tím, že je naučíte na každé dílo Boží dívati se s takovou úctou a svatostí a bázní zároveň, že v tomto okamžiku budou se podobati cherubínům, jichž obličej se nerdí, ale září obdivem.“ (Str. 234.)

Vzdělává nás tedy p. Th. Aq. J. V. Stoklas na cherubíny, když nám odkrývá nejšerednější kouty své duše?

Postupem díla ménějiž mluví v podobenstvích, podává přímou pravdu, ovšem svou pravdu, z vývratků, jež chlamstá po kdejakém vědeckém a filosofickém muflovi.

Jest třeba, aby každá strana zachovala jistou rezervu a neopouštěla vlastního pole. Přírodopisec

nemá co mluvit v náboženství, a theolog nesmí ignorovati fakta vědy. Hranice obou značí demar-kační čára, již nelze jednomu ni druhému přestoupiti bez trestu. Náboženství má svá dogmata, postavená nade vsí kritiku. Věda zná zákony postavené rovněž nezvratně. Zákonů jest málo, dogmat ještě méně. Mezi nimi sporu býti nemůže. K budování pak vědeckého názoru na svět třeba odborných studií věd obou: profanních i svatých, což koná filosofie a proto ona jediná jest oprávněna vésti zde rozhodující slovo. Ovšem, je-li pravá. Pouhý theolog, pouhý přírodopisec, nemohou do vědeckého názoru světového mluvit.“ (Str. 256.)

Fráse na frási, nesmysl za nesmyslem; tak blábolí každý, kdo mluví, nemaje co. (O názoru světovém slýchali jsme již v gymnasiu, v „náboženství“, ale již tehdy se mi to zdálo nafouklou frásí, a „neumíval jsem.“) Kdo si však dovolí klábositi ve věcech víry, za trest i bezděčně podává bludy; i učení p. Stoklasa vybarvuje se jako makavý modernismus. Ukázkou:

„Theologie a filosofie jsou od sebe neodlučitelny, ani ta, ani ona nemá právo nad druhou se vyvyšovati.“ (Proloženě na str. 357.) Nebo:

„Filosofie není služkou, nýbrž družkou víry, není žádné subordinace vědy (!) té neb oné; jsouť sestry, dcery Boha jako pravé umění.“

Nebojte se, nebudu „bludů vyvracet“, nebudu „odpůrce na hlavu porážeti“. Není zde

„bludů zakořeněných“ a hlavy zde též není. Vše se třepe a viklá a houpá a klátí a polétá jako chmýří pampelišek a bodláčí. Ale mezi jmény jím uvedených jakožto příznivců našli jsme jména, jichž jsme se tam nenadáli. Tedy na poslední tlach jen tak namátkou:

»Mezi četnými rozmanitými vědami, které se naskytají duchu po pravdě toužícímu, posvátná theologie první místo sobě vyhrazuje, a jest povinností ostatních věd a umění, aby se jí poddávaly a takřka jako děvečky jí sloužily.« (Lev XIII., List apošt. 10. pros. 1889, Pius X. Sacrorum antist. 1. září 1910.)

Proti Sv. Pavlovi, jenž píše že *corde enim creditur ad justitiam*, Stoklas učí, že „rozumem jedině můžeme věřit“ a že „víra jest hold rozumu, nejvyšší činnost jeho“ (str. 550.)

Modernista se pozná nejspíše na poměru k Autoritě. Jest papežem sám. Též Stoklasovi, poněvadž prý „neomylné autority bývaly dvě tři najednou, vlády deset i století, a každá tvrdila, že ona jest jedině autoritou pravou neomylnou“, jest autoritou rozum, který jest „autoritou nad autoritu infallibility“ a „jen té jest radno věřit, nikoli ostatním“. (Str. 549.)

A to čtou a schvalují kněží, kteří přísahali na encykliku *Pascendi* proti modernismu.

Z thesí však, jež nejneomylnější autorita Stoklasova vynáší, ukazuje se celkem, že nositel její jest v první řadě pitomec, a v záři jeho hlouposti a v paprscích jeho dryáčnictví silně bledne i jeho bludařství.

„Ačkoliv za jistých okolností jsme nuceni říci pravdu celou, přece jindy jest naší povinností říci jí jen část. Nuže a pokud jest povědění poloviční pravdy lží, potud je přípustna i lež.“ (Str. 351.) Nebo:

„Církev Kristova není nutna pro každého jedince, ale nutna pro národy; bez ní zvrhla by se ostatní náboženstva.“ (Str. 379.)

Tento zmetek prý „dává ze sebe mluvit Eucharistii“.

„Nikomu neuškodí a Církvi především větší snášenlivost, byť i s bludem, než sebe menší nesnášenlivost s pravdou“, praví Stoklas na str. 344, jako by Církev, *Columna et firmamentum Veritatis* nebyla pravdy nositelkou. Arnošt Hello, který jediný prý píše podobně jako Stoklas (jak odhalil jakýsi Dr. Steininger), toto myslí o takovéto snášelivosti: »*Kdokoliv miluje pravdu, nenávidí bludu. Toto hnušení si bludu jest zkušebním kamenem, na kterém se pozná láska k pravdě.*«

O témž ještě dále Stoklas:

„Ku chvále Církve budiž zde řečeno, že ve svých hlavách vždy projevovala tuto neobyčejnou snášelivost. Význačně zříme tuto dobrou její stránku(!)

především v životopisech Svatých: ona neanathematizuje legendy, pro jichž pravděpodobnosti jest málo dokladů, nejen to, ona dává legendám imprimatur.“ (Str. 344.)

Říci o legendách křesťanských, potravě, kterou Církev 19 set let živila své dítky — a věřící každého věku jsou v Církvi dítkami — že jich církev neanathematizuje, toť skorem jako diviti se, nedává-li na index Breviře nebo Missálu. Pravdivosti legend nebude Církev nikomu ověřovati, neboť věrné dítky její vědí, že legendy jsou od *a* až do *z* dokonale pravdivy. — A jaká neomalenost, jaká nechápavost, že „Církev dává imprimatur.“

Necitovali bychom již této hloupoučké třasořitky, jež na vše zalétne, na vše sedne, na všem se zatřepe a zavrtí, kdyby nebyl více nebo méně mluvčím tolika jiných, ať už sami též svou hloupost stavějí na svícen nebo ji schraňují pod kbelce.

„Doby, kdy kacíř považován za prašivého a dotknutí se ho za jistou smrt, díky Bohu minuly. Nebojíme se nákazy, podáváme ruce k smíření a podáváme je z nekompetentnějších míst (sic!) neboť víme, že je-li víra s nadějí veliká, větší zůstane přec láska. — Přijde čas, kdy synové naši budou rehabilitovati i Husa; kdy 30 jeho kacířských článků shrnou v jeden a Jana nazvou Synem hromu, Zeletem... Není Bohu tak milý jako lotr poslední hodiny? Vždyť pracoval pro Něho, horlil, snad až

příliš horlil a mřel, mřel v objetí lásky a plamenů...“
(Str. 273.)

O té huby národní!

„Studuji hagiografii 20 let. Oslepl jsem nad těmi knihami, ale můj duševní zrak tak se rozšířil, že mám právo opakovati 365krát do roka: Církev si nepřeje svatých lidí. Pronásleduje svou Teresii, žaláruje Jana z Kříže, tahá k zodpovědnosti zakladatele řádů z jich kobek jako eremity z pouště. — Osoby, aby byly kanonisovány dříve nebe později, musí žít v daných okolnostech i heterodoksně, ať již zdánlivě či skutečně.“ (Str. 271.)

Tento arciblbec spisuje „Filosofii dějin“ a slibuje v brzkú Životy Svatých, v nichž dle jeho prospektu „defilovati budou všichni svatí před zrakem i sluchem čtenáře“.

„Genius pohlíží s lítostí na lidstvo, jež ho nechápe, a snaží se mu všemožně přizpůsobiti“, čte se na str. 288.

Není právě Stoklas takovým geniem? Geniem přizpůsobení, geniem limonádovým, jak učí na straně 295. v článku „Vino a limonáda“?

„Třeba se vyvarovati všem duševně nastydlým, jakož i těm, kdož mají slabé nervy, silných kněh,¹⁾ jež jsouce poživatinami duševními podobnými starému vyleželému vínu, mohly by splésti jim hlavy, zvyklé toliko na limonádovou četbu.“ (Str. 295.)

1) Tedy zvláště Pisma Sv. patrně, knihy nejsilnější.

Genius Stoklasův však se snižuje ještě více: ukájí jen ty, kdož si zvykli jen na pomeje.

Pan Stoklas slibuje vydati „elitu příslušných doktrin: filosofie, mystiky, exegetiky, apologie, rhetoriky a především — svatosti.“ Slibuje ukázky všech světců, ovšem ve zhuštěném výtahu“, zatím co sám sebe bude roztahovati po tisících stranách. Tovaryše získal na počátku dráhy — v P. Jakubu Demlovi. Na ponejprv tehdy sdělal mu (on, který tak žehrával na jalové parafrázování hotových už děl, jež prostě třeba přeložiti) kompilaci díla Schmögerova „Život A. K. Emmerichové,“ kteréž úplně ve věrném překladu (jak P. Demlovi bylo známo) do tisku chystá P. Matěj Fencel.

Abychom už zkoncovali toto odporné ale poučné stoklasobraní, uveďme ještě jeho myšlenku o Mystice a Mysticích, jež jistě v extasi vytrhla záprtky srdcí jeho buržoasních ctitelův:

„Mystikem dneška může býti jen dokonalý, Bohem osvícený učenec, který má v sobě zákvas umělce, a ještě spíše — světce; v opačném případě jest to tlachal, jenž nám chce mlhovitě naznačiti, co dávno víme již jasně. Cena mystiků starých je dnes, jak samozřejmo, více relativní: toť proroci, jichž vise jsou splněny neb osvíceny jasem vědy...“ str. 289. a tak dále in infinitum.

Taková jest duchovní strava značného počtu křesťanských duší, a to ještě takových, které se cítí povýšeny nad všední život žurnalismu, politiky, rozmařilosti, které chtějí žít duchovně. Spravedlivý to trest, zasloužená hanba těm, kteří nechtěli, nebo kteří se předem zřídili tak, že nemohou přijmouti Leona Bloy a s ním Geniův a Světcův, jimžto Leon Bloy otvírá cestu, získává porozumění a nadšení, v jejich ryzosti, plnosti a slávě. Trest a hanba, když tak poklesli, až na taková místa za Město byli vyvrženi, že nemohou už ani jako ztrestaný Nabuchodonosor žráti sena, jakým Dostálovská a Meditační moderna krmívala národ, ale odkázáni jsou jen na nečisté odpadky, pomyje a poškrabky všech kuchyní, všech košů a všech díž.

Měli bychom pro p. Stoklasa trochu soucitu — jestli úzko při pomyšlení, že v takovém stavu denně svátostně přijímá — ale když ani Leon Bloy jím nepohnul? A to jest osudno. Nepřichází Leon Bloy sám, jest za ním Kdosi, jenž vane, kde chce, i bývá mnohým ku povstání, mnohým však též ku pádu.

ANTONÍN LUDVÍK STŘÍŽ.

EPINALSKÉ OBRÁZKY

R. PERROUT: **Les Images d'Epinal**, in 4°, 207 illustr. dans le texte et 44 planches hors texte; édition de *la Lorraine Illustrée*, Nancy, (29, rue des Carmes) 50 fr. Il a été tiré 300 exemplaires numérotés. 1913.

Tato sbírka *Obrazů Epinalských*, skoro vesměs reprodukovaných v barvách, důstojně řadí se vedle podobných sbírek národního obrázkářství ruského od Rovinského, a obrázkářství belgického od van Heurcka. Obrazy zde jsou studovány geneticky, jak kdy totiž typy jednotlivých obrázků vznikaly, které a kdy byly odjinud do Epinalu přinešeny, jak tam pak domácími umělci byly obměňovány. Text Perrouťův, plný a jasný, psaný s láskou, nemálo přispívá k porozumění těchto prostonárodních naivních výtvorů.

JOSEF ALOIS **ASSEMANI**

Codex Liturgicus Ecclesiae Universae, in quo continentur Libri Rituales, Missales, Pontificales, Officia, Dypticha etc. Ecclesiarum Occidentis et Orientis. Sub auspiciis Benedicti XIV. Pont. Opt. Max. Ad Mss. Cod. Vaticanos aliosque castigavit, recensuit, latine vertit, praefationibus, commentariis & variantibus lectionibus illustravit JOSEPH ALOYSIUS ASSEMANUS. Romae MDCCXLIX—MDCCLXVI. — EDITIO ITERATA ad editionis principis exemplum, ab HUBERTO WELTER. Parisiis et Lipsiae. MDCCCII.

Třináct svazků, form. 20 cm × 27 cm. Úhrnem 983 stran předmluv, výkladův a poznámek a 3928 stran textů, jež jsou z části latinské, ostatek řecké, syrské, koptické, tištěné písmem řeckým, syrským, koptickým, se souběžným lat. překladem ve sloupci vedlejším. — Vydání Welterovo jest reprodukce fac-simile vydání původního, anastaticky natištěná firmou C. Reinecke's Nachfolger v Berlíně, a to 250 ex., po 626 fr. pův. ceny.

SVATÝ AUGUSTIN

SV. AURELIA AUGUSTINA **Rukověť pro Vavřince čili Kniha o Víře, Naději a Lásce.**

Přeložil a úvodem i poznámkami opatřil KLEMENT KUFFNER, farář u sv. Víta v Praze. Vyšlo jako podíl (2.) údů Dědictví sv. Prokopa na r. 1911 (číslo LIII.). Cena 2 K 50 h. V Praze 1911. Svazek formátu 16×24·8 o 108 str. Imprimatur kníž. arcibisk. Ordinariátu v Praze.

Svatý Učitel podává svému příteli na jeho žádost stručné základy učení křesťanského. Jest to tedy knížka zvláště nám potřebná a vhodná, kteří jsme sice papouškovali ve školách odpovědi, jež z nás byly vytahovány, ale základů křesťanských, tedy toho, co k životu nejpotřebnější, jsme si neosvojili, poněvadž škola v nás všecko chápání ubíjela. Že Svätý Augustin *umí učit*, toť nesporno. — Překlad jest pečlivý, jazykem čistým, po způsobu družiny Sušilovy, v jejichž tradicích P. Kuffner, už hodně osamělý mezi svými, setrvává.

HANUŠ SCHWAIGER

MATKA BOŽÍ HOSTÝNSKÁ. Barevná reprodukce SCHWAIGEROVY kopie pravého obrazu Matky Boží Hostýnské. Promberger, Olomouc, 1897. List na tuhém papíře vel. 75 cm × 45 cm za K 8.—; v původním starobylém rámcí se zlaceným závítkem, nahoře obloukem vyklenutém, z tvrdého napuštěného dřeva, za sklem, za K 20.—; v passepartout 98/68 cm v rámcí z prav. amer. ořechu za sklem za K 48.—; v passepartout 98/68 cm v rámcí z prav. mahagoni (červen.) za sklem K 50.—.

Umění Schwaigerovo touto podřízenější prací kopistovou pražádné újmy nevzalo; ba možno oceniti na tomto díle *tvůrčí mladistvost* mistrovu, již se mu dostalo nejspíš odměnou za pokoru, že, jsa v době své umělecké zralosti, ujal se, bez obav, že si zadá, dnes tak zanedbávaného a přece tak záslužného „kopírování“ starodávných svatých obrazů. Pravý milostný obraz Matky Boží Hostýnské u větší známost vešel až touto krásnou Schwaigrovou snahou. Tajíť se originál, záračný to prastarý obraz, v zlatě a stříbře, na hlavním oltáři farního kostela Bystřického, tedy nikoli na Hostýně, nýbrž *pod Hostýnem*, což většině poutníků, schválně v této blahonosné nevědomosti udržovaných správci a pořadateli poutí Hostýnských, jest neznámo.

MARIA-JOSEFA

Poslání Marie-Josefy. Z francouzského originálu přeložil a v nedostatku přátel Studia jen s pomocí Boží vydal JOSEF FLORIAN, v květnu l. P. 1912, t. č. ve Velké u Strážnice na Moravě. Úhledný svazček form. 9·5 cm × 15 cm, stran 132. Titul ozdoben dřevorytem od Josefa Váchala. *Dobré dílo*, svazek 1., v červnu 1912. Tisk dvojbarevný. 350 výtisků (z nichž 50 na ručním papíře) po 3 korunách.

Marii Josefě svěřována byla Naším Pánem poselství k osobnostem církevním i světským, i k Papeži, aby vykonáním toho, čeho Bůh žádal, odvráceny byly bědy, ohlášené Matkou Boží na La Salettě. Naprosté fiasko, jež bylo údělem této vyvolené až do smrti, bude vyváženo bohdá v budoucnosti, neboť Maria Josefa, oznamujíc tragickou smrt Pia X., schisma a dvojici papežů, zůstává světla pro papeže, jenž říditi bude pravou Církev za oněch převratů. — Dle slov Našeho Pána dány byly Marii Josefě jisté milosti, kterých mimo Matku Boží nikdo z lidí neměl, a i z této knížečky, plné velikých tajemství, s ohromující prostotou podáváných, cítíme cosi nevýslovně nového proti všem zjevením jiných omilostněných.

MELANIE KALVATOVA

Zjevení přesvaté Panny na hoře La Saletské 19. září 1846. Dle sepsání MELANIE KALVATOVÉ, pasačky La Saletské. — S imprimatur

Monsignora Salvatora L. Zoly, biskupa Leccejského z roku 1879. Z francouzského přeložil a s pomocí Boží a několika přátel po druhé vydal JOSEF FLORIAN v srpnu 1912; Osvětimany na Moravě. Úhledný svazček dvojbarevným tiskem, formátu 10 cm × 14·5 cm, str. 48. 1350 výtisků (z nichž 50 na ručním papíře Alexandra) po 90 haléřích. Obrázek Zjevení a autografy Melaniiným i Maksiminovým, jimiž obrázek ten schvalují jako ze všech nejvěrnější.

Jediné authentické podání — vedle sepsání Maksiminova, které jest v rukou Papežových a dosud neuveřejněno — o Události, která jest největší v XIX. stol. a mezníkem v osudech světa. — Od prvního vydání francouzského z roku 1879 vyšlo v různých diecésích Francie mnohokrát, s imprimatur mnoha (bohužel ne všech!) biskupů, kterým ukázky trestů otevřely oči, by si všimli těchto nebeských výstrah. První české vydání, otištěné z 5. sborníku Studia, vyšlo ve Staré Říši r. 1907. — Toto vydání druhé poopraveno jen po stránce jazykové.

LEON BLOY

LEON BLOY: **Ta, která pláče** (NAŠE PANÍ LA SALETTESKÁ). Z francouzského přeložil a s pomocí přátel Studia vydal JOSEF FLORIAN, ve Staré Říši na Moravě, l. P. 1909. — Svazek form. 13 cm × 20 cm, stran 212. Natištěno 580 ex. (z nichž 16 na ručním papíře Milianiho) po K 3.50.

Leon Bloy věří, že Ráj pozemský jest v bolesti, a opravdu do Ráje uvádí tato údivná exegese nářků Mariiných, již jediný Leon Bloy mohl napsati. Začal tuto knihu již r. 1879, ale než ji dokončil, bylo třeba, aby ještě 25 krutých let v mukách byl svědkem strašné zpronevěry a výsměchu křesťanstva Matce Boží.

„... Mužové, kteří nosí mitru na hlavě a kteří drží v rukou pastýřskou hůl stáda Kristova, povstali. A tito mužové řekli Naší Milé Paní: — *Taceat Mulier in Ecclesia!* My jsme Biskupové, Doktoři a nepotřebujeme nikoho, ani Osob, které jsou v Bohu. My jsme ostatně přátelé Císařovi a nechceme rozbroje lidu. Tvoje pohružky nás nerozruší a tvým pastouškům dostane se od nás jen opovržení, hany, pronásledování, výsměchu, bídy, vyhnanství a posléze zapomenutí! ...“

„Nadějí přítomného díla jest, napravit nějak, ještě-li čas, bohaprázdnou zrádu Kaifášův a Jidášův, kteří pustoší po šedesáte let nejkrásnější království světa.“

LEON BLOY

LEON BLOY: **ČTYŘI LÉTA ZAJETÍ V PRASEČÍM NA MARNĚ**. DENNÍK AUTORŮV 1900—1904.

Přeložil a s pomocí Boží a přátel Studia vydal JOSEF FLORIAN, tehdy ve Velké u Strážnice. *Dobré Dílo* 2. Červenec 1912. — Silný svazek formátu 14 cm × 22 cm, stran 408. Tisk dvojbarevný. Natištěno 350 ex. na pěkném rýhov. papíře (z nichž 50 na ruč. chamois) po 10.60 K pův. ceny.

Epigraf: *Leon Bloy jest chrlič kathedrály, jenž vrhne vody nebes na dobré i na zlé.* (J. Barbey d'Aureville.)

Po „*Žebráku nevďěčníku*“ a „*Mém denníku*“ třetí kniha denního života Leona Bloy. „Prasečí“ jest město Lagny, kde Leon Bloy prožil tato léta v agonii bídy. V denníku obrazy se soudobé události, veřejné osobnosti, spisovatelé a umělci i jich díla, styky s přátely i s buržoy, a jen prosté záznamy, v záři Absolutna Leona Bloy, podávají bezděky hojně dokumentů k tomuto mottu:

„Tvrdím zřetelně, že katolický svět moderní jest světem nadobro, nenapravitelně odsouzeným, zavrženým, zatraceným, světem ohavným, jímž Pán Ježíš byl přesycen neúplněji, zrcadlem mrzkosti, v němž se nemůže shlížeti, aby neměl strachu jako v Getsemaně.“

JULES BARBEY D'AUREVILLY

JULES BARBEY D'AUREVILLY: **MYŠLENKY UVOLNĚNÉ. ÚRYVKY O ŽENÁCH.**

Z francouzského přeložil JOSEF FLORIAN. Vydal Antonín Ludvík Stríž, tehdy ve Staré Říši na Moravě. Studium, svaz. 35, v březnu 1911. Ozdobný titul od Josefa Marka. Svazek form. 12 cm × 15 cm, stran 70. Natištěno 380 exemplářů — z nichž 50 a 30 na papíře lepším a ručním — po K 1.20.

„Těchto několik stránek obsahuje pouze myšlenky, přeletem se dostavivši v zápalu mého života, jež mi přivedeny a vráceny byly dvěma přátely, z nichž jeden, Trebutien, je zapsal, druhý, Brucker, je uchoval v paměti a nezřídka zavdal k nim podnět.“ (Z Věnování.)

„Myšlenka uvolněná, toť šíp, jenž letí. Jest osamocena, má jako šíp ve vzduchu prázdno nad sebou a prázdno pod sebou. Avšak chvěje se, proráží vzduch, zasáhne.“ (Str.1.)

ABBÉ LACURIA

ABBÉ LACURIA, **ŽIVOT BEETHOVENŮV, JAK
JEJ SÁM NAPSAL SVÝMI DÍLY.** Z franc. přeložil a s pomocí přátel Studia vydal OTTO ALBERT TICHÝ, v dubnu l. P. 1912, t. č. ve Velké u Strážnice na Mor. S podobiznou abbého Lacuria od Thiolliera. Úhledný svazeček form. 9.5 × 15 cm, str. 88. Natišknuto 300 ex. na dobrém rýhov. papíře po 2 K, a 50 ex. na ručním chamois po 3.50 K.

OBSAH: Život Beethovenův, jak jej sám napsal svými díly. — Poslední důvěrná sdělení genia Beethovenova. — Několik poznámek ze života abbého Lacuria.

S abbém Lacuriou sledující symfonie Beethovenovy a tím i život tohoto „Archanděla vypovězeného do lidského těla“, jak jej nazývá, necítíte se v tíživém vzduchu koncertních síní s profesory, kritiky a buržoasním obecenstvem; není to nejedlý rozbor pedantů, kteří rozpitvávají krásu dle svých mrtvých formulek. Skvělé, ryzí, pevně semknuté myšlenky plynou v půvabném kvetoucím stylu samy jako hudba, a i kdo není umění hudebního znalý, cítí již odtud předtuchy Ráje, které jsou v zápasech, bolestech a elevacích hudby Beethovenovy.

STUDIUM

STUDIUM ve Staré Říši na Moravě.

Pod tímto heslem byly vydány od r. 1903 po r. 1910 tyto svazky:

Leon Bloy: Syn Ludvíka XVI. / Brelan vyobcovaných. / Exegese obecných rčení. / Příležitostné slovo podnikatele bourání. / Chudá žena. / Ta, která pláče. — Albert Delacour: Církev zítřka a někdejší anarchista. — Jakub Deml: Homilie. / Notantur Lumina. — Eugen Demolder: Smrt v kolébkách. — Arnošt Hello: P. Renan. Německo a ateismus XIX. století. / Člověk. — Dr. Alois Lang: Jacopone da Todi, blázen pro Krista. — Maurice Maeterlinck: Poklad pokorných. — Přepěkné říkání o Sant Menrátovi. — Wladyslaw Reymont: Pouť na Jasnou Góru. — Zjevení Přesvaté Panny na Hoře La Salettě dle sepsání pasačky Melanie. — Dekret Sv. Stolice Řím. „Sacra Tridentina“. — Kratší díla, listy, posudky, ukázky, obrazy různých autorů ve Sbornících počtem šesti: Červenec 1905. / Březen 1906. / Říjen 1906. / Duben 1907. / Srpen 1907. / Listopad 1907.

STUDIUM

STUDIUM theologie, umění a vědy.

Pořádá a s pomocí Boží a přátel Studia vydává Antonín Ludvík Stríž ve Staré Říši na Moravě. — Pod tímto heslem vyšly od února 1910 do června 1911 tyto svazky:

23. J. Barbey d'Aurevilly: Historie beze jména. — 24. Annibal-Maria di Francia: Pohřební řeč nad sestrou Marií z Kříže, roz. Melanií Kalvatovou, Pasačkou La Salettskou. — 25. Sv. Eusebia Jeronyma Životy svatých poustevníkův Pavla, Hilariona a Malcha. — 26. Leon Bloy: Obviňuju se. — 27. Svazek listů, básní a kratších článků z různých autorů. — 28. List Melanie Pasačky La Salettské abbému Rigauxovi. — 29. Pia PP. X. Encyklika Communionum rerum. — 30. Pia PP. X. Encyklika Editae saepe. — 31. Hégésippe Moreau: Johanna d'Ark. — 32. Svazek listů, kratších článků. — 33. Leon Bloy: Žebrák nevděčník. — 34. Leon Bloy: Objevitel globu. — 35. J. Barbey d'Aurevilly: Myšlenky uvolněné a Úryvky o ženách. — 36. Pius PP. X. O lidové činnosti křesťanské. — 37. Prohlášení vydavatelovo jako „svazek poslední“.

RAINER MARIA RILKE

RAINER M. RILKE: **Povídky o Pánu Bohu.**

Z jazyka německého přeložil TOMÁŠ LIPČÍK. Upravil Karel Schwetz. S pomocí Boží a přátel Studia vydal Otto Albert Tichý v Osvětimanech, Mor. DOBRÉ DÍLO, svaz. 6., v březnu 1913. Se svolením autorovým i vydavatelstva „Insel“. Svazek úhledně upravený, tištěný barvou černou a zelenou, formátu 9,5 cm × 16 cm, stran 160. Výtisků 350, vesměs na bílém jemném papíře ručním, po 4 K.

OBSAH: Pohádka o Rukou Božích. — Cizí muž. — Proč Pán Bůh chce, aby byli chudí. — Kterak se do Ruska dostala zrada. — Jak starý Timofej zpívá umřel. — Píseň o spravedlnosti. — Scéna z Benátského Ghetta. — O komsi, jenž kamenům naslouchá. — Jak se stalo, že náprstek byl Pánembohem. — Pohádka o Smrti s cizím dodatkem. — Spolek z naléhavé potřeby. — O Žebráku a pyšné slečně. — Povídka vypravovaná tmě.

PAUL BOURGET

LEON BLOY, **Žebrák Nevděčník**, 20. října 1892:

„Dnes ráno vyšla moje kronika o Bourgetovi, nadepsaná *Kleštěnec*. Motto jest pozoruhodno:

„PAVEL BOURGET: — Už tedy i mne, Bloy, nenávidíte? LEON BLOY: — Nikoliv přáteli, vámi opovrhují. *U Barbey d'Aurevilly-ho, roku 1882.*“

Dosud tak smýšlím, a Bourget měl by si to připamatovati, třebaš to bylo před deseti lety. Dosti se rozzuřil!“

8. listopadu 1892: „Čtena *Zaslíbená Země* od Bourgeta. Nemilosrdná nuda. Prostřednost spisovatelova jest tak nepochybná, že se nesetkávám ani s pozoruhodnými hlupotami, jichž jsem očekával. Kdyby to byly aspoň necky pomýjí, jimiž lze živiti prasata! Ale jest to pouze toaletní voda, splašky z vaničky, v níž se ženské umývaly.“

DUCH SVATÝ

LEON BLOY, *Žebrák Nevděčník*, 26. listopadu 1893: „XXIV. neděle po Sv. Duchu. Údivná Liturgie tohoto dne žádá Boha, by „rozohnil vůli věřících“. Když jsem řekl své drahé Johance, že lidská Vůle znamená bezpochyby Ducha Svatého, tak jako Bytí vztahuje se k Otci a Poznání k Synu dle svatého Augustina, tu zase ona mne upozorňuje, že *Bud' vůle tvá v modlitbě Páně možno tedy takto přeložiti: Bud' Duch Svatý na Nebesích i na Zemi!*“ (A ještě dále.)

MAURICE BARRÈS

LEON BLOY, *Žebrák Nevděčník*, 20.–22. října 1892: „Každý mi radí útočiti teď na Maurice Barrèsa. Pročpak ne? *Dcera Renanova!!!* – Čtème tedy tohoto velblouda, když naše povolání toho vyžaduje. Nemožno vyslíditi něco jiného než malou mechaniku JÁ. Narcisovské kurevnictví, by se podnítli vařbuchtové a měli nač čuměti. Obraznost neobyčejná, vezmeme-li to od základu; duše nízká, zajisté, a jak nízká! Kdo by to pověděl?“